

Pannonhal-

2013 /6.évfolyam/3.szám

Tartalom

- 02 Változunk - Maradunk
- 03 Ausculta
- 04 Ora - Ünnepestes fogadalom
- 06 Életünk
 - Bencés projekt kezdőknek
 - Az irodalom belülről
- 07 Tour de Délvidék
- 08 Arcus Temporum - Tíz év mögöttünk
- 10 Iskolatörténet
 - Iskolánk a háborús években
- 12 Életünk
 - Az elmélkedés szabadsága - Csendkura
 - Plébánostalálkozó Pannonhalmán
- 13 Rendes mester - Interjú Márton testvérrel
- 15 Zsemlemorzsa
- 18 Rendkívüli tanárok - Interjú Csordás Zoltánnal
- 20 Fejlődési pályán
 - Hétepcéses titkok nyomában
 - Lappangó Bolyai
- 21 BDSZ-morzsák
- 22 Bencés világ
- 23 In memoriam Godofréd atya
- 24 Akikre büszkék vagyunk
- 26 Hic fuit - Interjú Knáb Jánossal
- 28 Támogatói oldal
- 30 Lege
- 31 Qpaci gólyák

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.

a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
 pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannonhorma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcsics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
 Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

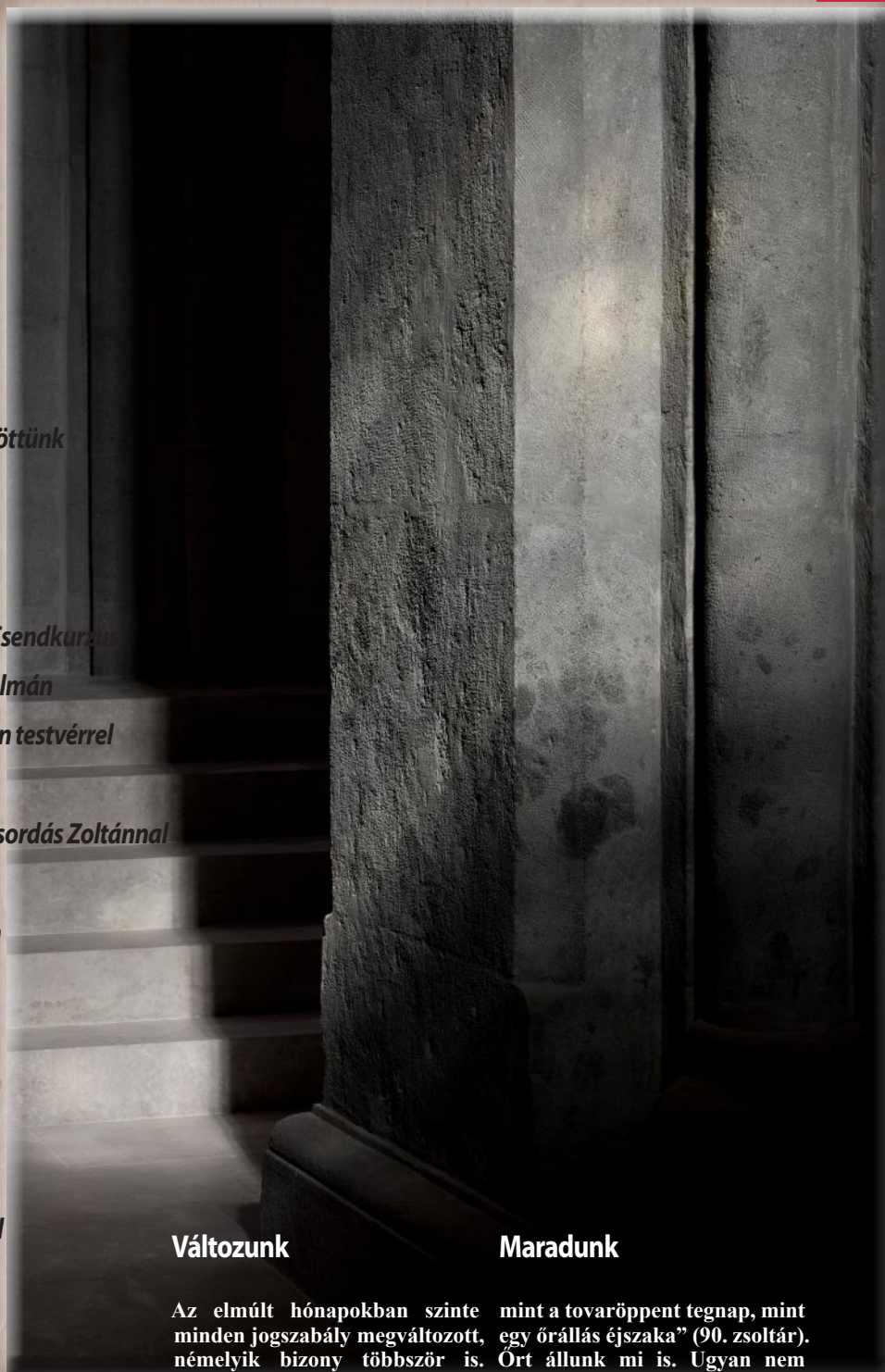
A fotókat készítette: Bencés Fotótár, Bérczesi Tamás, Boros Zoltán,
 Bujnovszky Tamás, Horváth Tamás, László Zoltán, Vincze Iván OSB

A plakátot és a címlapot Horváth Tamás készítette.

Helyreigazítás: Ezt a számot és a korábbi számokat László Zoltán tervezte a
 Pannonhal-MA I. évf. 1. számot tervező Schmal Károly designja alapján

Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5270 példányban

Pannonhorma, 2013

Változunk

Az elmúlt hónapokban szinte minden jogszabály megváltozott, némelyik bizony többször is. Iskolát, gazdaságot, a minden napokat egytől-egyig újra kell értelmezni. Pár évtized múlva majd már látni fogjuk, hogy ez a nagy változás a szülés vagy az agónia fájdalma volt-e. Jó ilyenkor a Bazilikában. A nyolcszáz-kilencszáz éves falaknak sajátos üzenete van. Sok ilyen válságot láttak már és még fognak is látni; mégis minden állandóságukban ezek a falak is csak emberi hordozói az egyetlen örökkévalónak, aki előtt „ezer év olyan,

Maradunk

mint a tovaröppent tegnap, mint egy őrállás éjszaka” (90. zsoltár). Őrt állunk mi is. Ugyan nem nyolcszáz, és nem ezer évig, de ma, amikor kiváltképp szükség van erős falakra, biztos tartóoszlopokra. Szükség van maradásra, biztonságra. Szükség van arra, hogy bennünk és általunk megjelenjen az egyetlen igazi távlat: nemcsak ezer év, nemcsak a történelem, hanem az örökkévalóság távlata. Mert csak ez adhat értelmet minden változásnak.

Juhász-Laczik Albin OSB
 főszerkesztő

Ausculda

A szerkesztők már a fületem rágják, én pedig csak kerülgetem az írást. Mert nehéz írnom. Pedig szeretnék mondani, átadni valamit. De nem tudom, ki olvassa majd ezt el. Szeretném személyesen adni, mert attól tartok, hogy általánosságban nem is lehet adni. Hol van az az „általánosság”, akinek írok? Ki venné jó néven, ha csak úgy általában adnék neki valamit?

Nemrég történt, hogy csöngettek a Tanulmányi ház ajtaján. Amikor kinyitottam az ajtót, egy kopott ruhákba öltözött idősebb ember állt előttem. Felkészültem magamban, hogy hosszabb-rövidebb monológ után végül pénzt fog kérni. Viszont ez alkalommal nem így történt. Egy kis imakönyvet hozott Jákónak, „az atyának”. Valahol ki akarták dobni, ő észrevette, és elhozta. Magsajnálta, mert régi darab, az előző tulajdonosa hatvan éve kapta bémálási emlékül. Talán ő már imakönyv nélkül társaloghat azzal, akihez olyan sokszor fordult az ebből olvasott fohászokkal.

A nap folyamán gondolataim vissza-visszatértek ehhez az apró eseményhez. Ez az ember hetente egy kis élelmiszert kap tőlünk és egy-két jó szót. Nem ismerjük egymást, találkozni sem találkozunk. Az életünknek egyetlen apró pontján érintkezünk. Azért a kis kenyérért, májasért a hozzánk becsöngetőktől nem kérünk se megtérést, se javulási ígéreteket, nem

vesszük őket lajstromba, és nem kérjük őket számon, hogy megették-e, vagy hogy ők hagyták-e ott a kenyeret a buszmegállóban. Sokan rutinosan érkeznek, és már mennek is tovább, rövidebb ideig tart, mint egy tankolás az autóba.

Ez az ember azonban ezeknek a szilánknyi pillanatoknak a hatására kiépített magában valamit. Magával vitt valamit „az atyából”, akivel talán csak ritkán találkozhatott, és aztán amikor olyan helyzet adódott, akkor eszébe jutott, és elhozta neki a kis imakönyvet. Ebben a tárgyban anyaggá sűrűsödött az a kapcsolat, ami őt hozzánk fűzte. Megjelent benne a vágy, hogy viszonzzon, hogy válaszoljon arra a gesztusra, ami neki hétről hétre táplálékot ad. Megjelent az figyelmesség, hogy „az atyának” imakönyvet ad. És megjelent az igényesség, hogy egy „rég” darabot ad.

Mennyi mindent hordoz ez a kicsi könyvecske! Valakinek régen kapocs volt az Istenhez. Sok-sok könyvjelző, apró szentképek mutatják benne a kedves imák és énekek helyét. Aztán amikor már gazdája nem használta tovább, eredeti szerepében új életre kelt. Továbbra is kapocs maradt. Talán továbbra is az Istenhez. Ez azonban titok, az ajándékozó szívének titka. Viszont bizonyosan kapocs lett felénk, és „az atyához”. És azt hiszem, hogy ahogy régen ez a kis könyv felemelte Istenhez a belőle imádkozót, úgy most emberre emelte ismét az ezt ajándékozót.

Azzal küszködtem, hogyan tudok adni. És végül megtalált egy ajándékozás emléke. Amikor Jákónál megpillantom ezt a kis imakönyvet, akkor ismét eszembe jut az a találkozás, és különösen annak a találkozásnak a vége, a búcsúzás. Az, ahogyan kezet fogtam azzal az emberrel.

Ora

Ünnepélyes fogadalom

Mózes testvér

Orsós Mózes testvér vagyok. 1977. augusztus 22-én születtem Somogy megyében Kaposváron. Általános iskolai tanulmányaimat Nagybjajom községben végeztem, amely ma már város. További tanulmányaimat a Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Iskolában végeztem, mint szakács.

Kezdetek:

Harmadik osztályos koromban kezdtem hittanra járni. El kell mondanom, hogy nem vallásos családban nőttem fel. Az első hittanórán ismerkedtem meg az akkori nagybjajomi esperes atyával, Gelencsér Lászlóval.

Kedves és szentéletű idős atya volt. Mély barátság alakult ki köztünk. Az atya felhívta a figyelmemet, hogy misére is kell járni, főleg vasárnap. A szentmise áhítata, énekei lenyűgöztek. Mindjárt otthon éreztem magam. Onnantól kezdve hűségesen eljártam hétköznapi szentmisére, és ministráltam is.

Szólítás:

Otthon a plébániánkon mindig is egyházmegyes papok voltak, szerzetesekkel nem találkoztam, csak később a segedi ferencesekkel. Amikor már végzős voltam a vendéglátóipari iskolában, felmerült bennem a gondolat, hogy mit fogok csinálni, ha elvégzem a szakmát. Ekkor jött az a különös érzés, a

Lélek fuallata, hogy egyházi pályára, szerzetesi szolgálatra jelentkezsem. Az Isten-keresésben rábíztam magam az Úrra, ő vezetett a bencés rendbe.

Miért is vagyok hálás?

Azokért az emberekért, akik a nagybjajomi egyházközség tagjai közül felkaroltak, támogattak, és imájukkal kísérték életutamon. Akik gyerekkoromban körülvettek. És hát hálás vagyok a bencés közösségért is, az előljáróért, hogy kitartottak mellettem és elfogadtak.

Megérkezés:

Az örökfogadalomig nagy utat kellett megtennem. 1997 óta kerestem az Urat, azaz tizenhat év után jutottam el oda, hogy végleg elkötelezzem magam. Az örökfogadalom számomra azt jelenti, hogy zárandoklatom során szívem azt mondja: „megérkeztem”. Itt vagyok, Uram, a tiéd vagyok.

Az Úr szőlőjében:

Szolgálataim a főmonostorba és a gimnáziumba kötnek. Ilyen a sekrestye, beteggondozás, a betegek látogatása, a Boldogasszony kápolna gondozása, és a gimnáziumi kisegítés úgynevezett „osztálybencésként”.

Szabadidőmben szeretek zenét hallgatni, főleg klasszikusokat, és nagyon szeretek zongorázni. Zongoraórára is járok.

Ora

Hugó testvér

Mosonmagyaróváron születtem, még a múlt század nyolcvanas éveinek elején. A családban egy szendvics közepének terhe és öröme jutott, ugyanis van még egy bátyám meg egy húgom. Szüleim tanárok, így mondhatom, hogy az iskola kezdetektől kíséri az életemet, és azóta sem pártoltunk el egymástól. Félek leírni ebben a környezetben, de piarista diák voltam...

Állatorvosnak készültem, de az egyetem alatt belső indíttatásra megváltoztattam elhatározásomat, és a győri szemináriumba jelentkeztem. Sosem fogom elfelejteni azt a döbbenetet, amely az adminisztrátor hölgy arcára kiült, amikor közöltem vele, hogy ki szeretnék iratkozni az egyetemről. Aztán négy év után külső indíttatásra a szemináriumból is távoztam. Utam ezután vezetett Pannonhalmára a bencés szerzetesekhez.

Főapát úr és Ákos atya lettek a mestereim, akikről nem csak szerzetesi életalakítást, hanem mély emberséget is tanulhattam. A növendékevek alatt egy évig a gimnáziumban dolgoztam egy tizenegyedikes osztály mellett. Ők is neveltek!

Ezután kerültem Budapestre, hogy pszichológiát és lelkipozítást tanuljak. Hatalmas élményt jelent meg tapasztalni a Szent Szabina Kápolna közösségében az élő Egyházat, amely a családokban és a kisközösségekben él.

Idén augusztusban ünnepélyes fogadalommal köteleződhettem el a szerzetesi életforma és a pannonhalmi közösség mellett. Budapesten feladataimat az egyetemi tanulmányok, a hitoktatókkal végzett közös munka, és közösségek vezetése jelentik. Megtisztelő feladat, hogy egy pannonhalmi öregdiákok által szervezett kisközösséget is kísérhetek.

A Tanulmányi Házban Jákó atya segítője lehetek a házgondnoki teendők ellátásával. A Ház szerzetesi közössége felüdítő otthonosságot jelent a nagyváros forgatagában, és a kötődést biztosítja Pannonhalmához. Ez különösen is fontos, hiszen tanulmányaim még több évig Budapesthez kötnek. Hamarosan diakónussá szentel főapát úr, amelyet aztán majd a papszentelés követ.

Remélem, és erre készülök, hogy munkámmal közösségemet, a ránk bízottakat és a hozzánk fordulókat szolgálhatom, és így követhetem Jézust, aki meghívott az Ő barátságába.

„Szívükben sértetlen tisztaság lakjék, derűs szegénység és áldozatkész, engedelmes lelkület. Alázatosságban keressék kedvedet, szolgáljanak neked készséges szívvel, és lángoló szeretettel ragaszkodjanak hozzád! A megpróbáltatásokat békével tűrjék, a hitben erősen álljanak, reménykedjenek boldogan, és tevékenykedjenek a szeretet által. Az egyház számára épületes példát adjanak, és mozdítsák elő a világ jólétét, beszédes tanújelként hirdetve az eljövendő örök élet értékét! Mi Urunk, szentséges Atyánk, Te légy szolgálódnak vezére és támasza, s ha Fiadnak bírói széke elé állnak, te légy pályabérük és jutalmuk, hogy szent hivatásukat betöltve boldogok legyenek, és örök szereteted országában szentjeid társaságát élvezzék, velük együtt mindörökké áldva téged.”

A szerzetesszentelés könyörgése

Életünk

Bencés projekt kezdőknek

A pannonthalmi bencés közösségre az utóbbi időben egyre inkább jellemzővé válik a projektekben való gondolkodás. Persze ez az „utóbbi időben” relatív – ha a „bárki vagy, aki a mennyei hazába igyekszel” regulai végszót tárgan értelmezzük, akkor már Benedek is projektben képzelte el az „Úr szolgálatának iskolájában” eltöltött időt. De ha nem akarunk ennyire visszamenni a történelemben, akkor elég csak a „hagyományos” projektekre gondolnunk: a turisztikai fejlesztésekre, a bazilika felújítására, a tornacsarnok építésére, vagy

akár a moduláris hittan bevezetésére. Ezek mind-mind „bencés projektek”. Mégis, amikor ezt a kifejezést a gimnázium tanárijában hallja valaki, vagy az újonnan érkezett diákok szájából, akkor nem ezekre a külvilág számára is látványos eredményekre kell gondolnia.

Most már bátran elmondhatjuk, hogy a gimnázium bencés projektje minden évben megszólítja az újonnan érkezett diákokat. Beszívárog a tanórai kereteik közé, a séta- vagy a stúdiumi idejükbe, hogy egyre többet meséljen, fedeztessen fel Pannonhalmából és annak

szerzetesi világából. Lecsábít az arborétumba vagy a pincészetbe, beinvítál a könyvtárba és az oklevelek közé, bemutatja a Viatort és a barokk ebédlőt, hogy a fiatalok ne csak a kollégiumi háló és a tanterem világát ismerjék meg, hanem mindazt, ami ezeket fizikailag és szellemileg is körülveszi.

Az idei bencés projekt keretében a hetedik és kilencedikes diákok egyénileg vagy kisebb csoportokban dolgozva, saját

választott „bencés” témájukban merültek el, hogy mindazt, amit az elmúlt hetekben megtudtak, a társaiknak tovább tudják adni kiselőadás, fényképes- vagy épp borászati bemutató formájában. A külső szem, a tanár pedig figyelt, hogy milyen információk kerültek elő az előadások során, milyen kreatív ötletek valósultak meg a projektfolyamat alkalmával, milyen eredménnyel zárult a csapatmunka. És ezeket összegezve a végkövetkeztetés levonható: idén is hasznosra és kellően izgalmasra sikerült az akció.

Ám a bencés projekt lényegét tekintve valami másról (is) szól – a hely iránti szeretet és kötődés kialakításáról, az otthonosság megteremtéséről, a befogadás, a nyitottság és az állhatatosság bencés értékeinek megéreztetéséről, a kapcsolatok személyessé tételéről. Ezek azok az „eredmények”, amelyek többnyire még láthatatlanok, és csíráként vannak jelen, de évek múlva ugyanilyen észrevétlenül és felismerhetetlenül bukkannak majd fel a diákok – és a tanárok – életében is.

Bokros Márk OSB

Az irodalom belülről

Szerencsés esetben az irodalom kiléphet a néki rendelt formális tantárgyi keretek közül, és természetének megfelelően alakulásban lévő jelenséggént mutatkozhat meg. Az irodalom elsődleges léte a művek valóságába ágyazódik, s minden ilyen valóság a szerző tudatában artikulálódik. Ebből az „élő” irodalomból származó tapasztalat mindig hatékonyabb, mint a tantárgyi formába szilárdult irodalmi tananyag. Ilyen élményszerű találkozásra adott lehetőséget az október 10-én megrendezett Műhely-est.

A Zichy-palota barokk dísztermében lezajlott rendezvény vendége a Pannonthalmi Bencés Gimnázium volt. A győri

Műhely folyóirat évtizedek óta intenzív szellemi kapcsolatban áll az iskolával. Az est vendégei azok a Pannonthalmán érettségizett írók, költők voltak, akik műveikkel rendszeresen megjelennek a folyóirat hasábjain. Villányi László, a Műhely főszerkesztője az estet Söveges Dávid atya és Nagy Gáspár emlékének ajánlotta, akik építeni kezdték a folyóirat felé az első kapcsolatokat. Az est vendégei, Borián Elréd atya, Tóta Péter Benedek Ph'76, Méhes Károly, Ph'83, Takács Nándor Ph'01 megidézték diákkori emlékeiket, azokat az első inspirációkat, melyek pályájuk alakulásában meghatározóvá lettek. A személyes emlékek a maguk egyediségében iga-

Életünk

zolták azt, hogy ahány diák, annyiféle „pannonhalmiság” létezik. A beszélgetés során a szerzők által felolvasott művek az irodalmi beszéd megszüntet-hetetlen heterogenitásáról tettek tanúbizonyságot.

Az est izgalmas színfoltja volt a gimnázium Stílusgyakorlatok szakkörének bemutatkozó felolvasása. Az elmúlt évek szakköri munkájában „pallérozódo”, már publikáló szerzők közül Dobszay Balázs (Ph'09), Hyross Ferenc (Ph'09) olvasott fel verseiből, Ordódy Ferenc (Ph'11) és Szabó Máté Mihály (Ph'12) verseit pedig Pamper Zsolt (9.B) és Rácz Dániel (10.B) adta elő. Közlésre elfogadott

verseiből felolvasott Kovács Márton, a Kisfaludy Károly Művészeti Fesztivál irodalmi fődíjasa, iskolánk 12.B osztályos tanulója is. Érdekes volt látni és hallani a generációk esztétikai-poétikai és világképi „összeütközésének” hangjait és szavait. Amikor a művek a felhangzásban egymás mellé állnak, szavatosságukat maguknak kell felmutatni mindenfajta külső referencia nélkül.

Érdekes időívek teremődtek meg a szövegek között! A jó hangulatú, tartalmas estet különösen üdítővé tették azok a diákok, akik rövid zenés etűdökkel

tagolták a programot. Szabó Gergely, Drozdík Álmos, Rácz Boldizsár zongorán, Sebestyén Levente, Szálkai Ádám hegedűn, Tóth Vilmos szaxofonon működött közre. Azt est végén Csertán Károly igazgatóhelyettes mondott zárszót a résztvevőknek.

Jó volt ezen a csütörtökön „belül lenni az irodalmon”, s izgalmas volt azt az irodalmat hallgatni, amit mi csinálunk!

Komálovics Zoltán

Tour de Délvidék

Fiúk, mielőtt elkezdjük az esti imát, néhány gondolat a nyári túráról. Régóta tervezzük, hogy letekerjünk a Vaskapuhoz... Igen, köszönöm a megjegyzést, ez ugyanaz a túra lesz, amire tavaly csak a Keve jelentkezett. Jó, de azon a nyáron túl erős volt konkurenciának a tiszai kenuzás. Egyébként az asszony, meg a gyerekek örültek ennek, így velük mentem a Vaskapuhoz. Igaz, hogy kocsival tettük meg az utat, de így is gyönyörű volt. Szóval, cél a Vaskapu, Szegedről indulunk július 24-én... Marci, köszönjük, hogy elmondtad a vágyaidat, de újra mondom, idén nem kenuzni megyünk! Szeretném, ha az érettségi utáni nyárra valami igazi kihívást vállalnánk be! Persze, szép emlék az is, hogy összedokkolunk a kenukkal és csorgunk órákon keresztül lefelé a folyón, de ilyenben lesz még bőven részetek az egyetemi nyári túrákon. Akkor az útiterv és a részletes program: Szeged – Gyála (határátkelés) – Magyarkanizsa – Adorján – Zenta – Ada – Törökbecse – Aracs puszta templom (tudtátok, hogy bencés templom volt?) – Melence – Elemér – Nagybecskerek – Muzslya (csevap, burek és apósom barackpálinkája) – Zsablya – Újvidék – Fruska Gora – Tekia – Karlóca – Maradék (de beszédes nevű szőrványmagyar falu!) – Szalánkemén (festői panoráma a Duna és a Tisza találkozásánál) – Zimony – Belgrád (többek között a

Kalemegdán, a Szent Száva Templom, a NATO által lerombolt Szövetségi Védelmi Minisztérium épülete) – Székelykeve (a legdélebbi magyar település) – Kevevára – Szendrő – Veliko Gradište (Ezüst-tó) – Galambóc (micsoda vár!) – Kazán-szoros (tudtátok, hogy itt a Duna 160 méter széles és 80 méter mély!) – Vaskapuszoros – Vaskapu I. erőmű. Csak 696 km! Előd, mit szólsz hozzá, jössz? ... Talán? Ennek nem dőlök be, ez nálatok a kategorikus nemet jelenti... Hogy fáradtak vagytok, s kezdjük már végre az esti imát? Jó, csak még annyit, hogy jó buli lesz srácok, jelentkeztek! Andris, Dudus, Gergő, Keve, Márk, Marci és Sanyi, köszönöm ezt a felejthetetlen élményt!

László Zoltán, prefektus

Életünk

Arcus Temporum – Tíz év mögöttünk

2013-ban tizedik alkalommal rendeztük meg a Főapátságban az Arcus Temporum Művészeti Fesztivált. E sorok olvasói között bizonyára jó páran vannak, akik egy ideje – közelről vagy távolról – figyelemmel kísérték a fesztivált. Talán olyanok is vannak, akik lelkes és visszatérő vendéggé váltak, vagy akik már évek óta készülnek, hogy eljőjenek. A fesztiválhoz kapcsolódó interjúban egy televíziós riporter azt kérdezte tőlem, mire vagyok legbüszkébb a tíz évből, és akkor – magam is meglepődtem – szinte ösztönösen azt válaszoltam: a közönségre. Arra a pár száz emberre, akik rendszeresen ott vannak, akiknek tájékozódási ponttá vált ez a fesztivál. És akiknek köszönhetően elmondhatjuk, hogy sok éve szinte minden programunk telt házzal megy – bár éppen az idei "telt házak" minden eddigit felülmúltak...

Mi történt idén, a tizedik fesztiválon? Egyszerűen csak ünnepeltünk. Mert az ünnepet – vagyis a fesztivált – is ünnepeltük. Azt, hogy tizedszer sikerült ünnepelnünk. Tizedszer indultunk neki, hogy sikeresen megteremtsük az együttlétnek és a figyelemnek azt a sajátos intenzitását, amiről a közelmúltban egy nemzetközi felmérés azt mutatta ki, hogy a Pannonhalmi Főapátság leginkább előremutató vállalkozásai közé tartozik.

A monostor és a bencés közösség pedig most sem tett egyebet, mint helyet kínált: újra csak meghívta a művészetet, az alkotókat és előadókat – meg persze a közönséget – egy működő apátság tereibe. Aztán ezeket a tereket néhány napig közösen használtuk. Megpróbáltunk együtt lélegezni, finoman felvenni egymás ritmusát. Megpróbáltuk a keresés és kérdezés bátorságát feltételezni a másíkról. A befogadás gesztusa mögött nem csak kíváncsiság volt, hanem talán a tanulás vágya is. Így aztán a zene, színház, film és képzőművészet idén is valami sajátos, nagyon is helyspecifikus tapasztalattá állt össze, amelyet egy kritikus pár évvel ezelőtt találóan "lelkigyakorlatnak" nevezett.

A vissza- és előretekintés gesztusa 2013-ban leginkább a zenei programunkban volt tetten érhető, hiszen korábban meghívott zenészerzőinket (Szofia Gubajdulinát, Salvatore Sciarrinót, Valentyin Szilvesztrovot, Bent Sørensent, Giya Kanchelit, Beat Furrert, Helmut Oehringet és Kaija Saariahot) nem pusztán arra kértük, hogy komponáljanak egy-egy rövid darabot a fesztivál számára, hanem arra is, hogy ajánljanak olyan zenészerzőket, akinek munkáját fontosnak és különösen is inspirálónak tartják. Így aztán a korábbi éveket meghatározó "egy klasszikus — egy kortárs" struktúrát idén a hasonlóságok és különbözőségek, a világviszonylatban jegyzett nagy nevek és az alig ismert tehetségek találkozása váltotta fel. Abban bízunk, hogy Robert Schumann zenéje képes lesz majd ezt a feszültséget és sokszínűséget összetartani. Külön öröm volt számunkra, hogy szombat esti koncertünkön a felújított bazilikában számos ősbemutatóra került sor, s hogy a zenészerzők közül jó néhányan személyesen is Pannonhalmára utaztak.

Kétszeresen is ünnepi pillanatnak számított idei színházi programunk: Egyrészt mert Emio Greco és Pieter C Scholten táncszínháza Európa legjelentősebb műhelyei közé tartozik, s meghívásukkal régi vágyunk teljesült. Másrészt, mert új darabjuk – éppen a Verdi-operák hősnőinek drámai érzelmein keresztül – egyszerre vizsgálta a fizikai és pszichikai határokat, s a zene itt közvetlen inspirációs forrásként szerepelt.

Egyszerre kapcsolódott a Greco-darabhoz és az apátság idei időszakos kiállításához (Imago – Portrék a Pannonhalmi Főapátság gyűjteményieiből) Asztalos Zsoltnak – a Velencei Biennále idei magyar kiállítójának – videómunkája, amely szinte mindkettő ellenpontjaként várt ránk minden éjszaka az arborétum barokk pavilonjában. Ahogy ez a film valamiféle sajátos városi környezetet idézett meg a kert egy rejtett zugában, úgy került a péntek esti koncert helyszínéül szolgáló tornaterembe egy installáció, amely aztán szombaton tovább épült, és a zárt teret erdővé varázsolta.

Az idei Trieszti Filmfesztivál versenyprogramjából válogatott filmanyagunk szakított azzal a hagyománnyal, hogy minden fesztiválon egy-egy ország rövidfilmterméséből mutassunk be ötöt. Ahogy a színházban nőket, női érzelmeket láthattunk négy nagyszerű táncosnő – no meg a Verdi-repertoár felejthetetlen énekesnőinek – tolmácsolásban, a filmek a férfiakról, elsősorban az apákról,

az apa-gyermek kapcsolat sokféleségéről és alakulásáról szóltak. Láttunk Németországban élő török fiúkat, akiknek meg kellene ölni az áldozati bárányt; és láttunk két férfit – egy szerb és egy horvát orvlövészt –, akik egy aknán találkoznak...

Igazában nem tudjuk, hogy a tíz sok-e, vagy kevés. Annyi bizonyos, hogy idén is sikerült ünnepelnünk, és erre az ünnepre meghívni mindazokat, akik tudnak, mernek, akarnak velünk lélegezni – vagy akár egy-egy pillanatra velünk együtt visszatartani a lélegzetüket.

Amikor ezt a beszámolót írom, már abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy megjelentek a fesztiválról szóló kritikák, beszámolók. Befejezésül ebből készítettem egy válogatást (a többi – a hivatkozásokkal együtt – megtalálható a fesztivál honlapján).

„De a kérdés még mindig nyitott: miért és mitől volt ekkora élmény ott lenni? Talán azért, mert szinte sehol nem éreztem ilyen őszinte érdeklődést és figyelmet. Ugyanazt az őszinte érdeklődést és figyelmet mutatták a közönség és az előadók is. A művek iránt, a zene iránt – és egymás iránt! Mintha először hallottam volna – nem csak az új, kortárs darabokat – hanem általában zenét.” (Dauerni-Nagy István)

„Pannonhalmán a városi nyüzsgésből kiszabaduló kultúrturista számára a lelassuló idő, a csend, a levendulaillat, az éjszakai tücsökciripelés, a bor zamata, keveredve az ottlét minden apró mozzanatával észrevétlenül is az előadások részévé válik. Elvéve még felül is írja azokat.” (Králl Csaba)

„Végül pedig egy érdekes élmény: a szombat esti előadáson nagyon jó helyre sikerült ülnöm: mellettem Klaus Lang és Beat Furrer, mögöttem Giya Kancheli, a balra lévő padsorban pedig Bent Sørensen és Valentyin Szilvesztrov foglalt helyet. Nem tudom, van-e még egy komolyzenei fesztivál, ahol az ember olyan helyre tud ülni, hogy körülötte öt zeneszerző is figyelje az előadást?” (Komolyzenei Portál)

Varga Mátyás OSB, fesztiváligazgató

Iskolatörténet

Iskolánk a háborús években

A Pannonhalma 2013/2. számában Boda Györggyel készített interjút olvashattunk, amely értékes beszámolót tartalmaz iskolánk múltjáról, történelméről. Idézetek az interjúból:

„Hatodik osztályban, novemberben megszakadt a tanítás, és a növendékeket hazaengedték. Volt, aki nem ment haza 44 őszén, hanem ott élte át az ostromot. Én akkor novemberben tényleg hazamentem a szüleimhez...”

A két személyre szabott interjú természetesen ezzel befejeződött, nem is igényel semmiféle kiegészítést, ám bennem felmerült, felmerül az igény, hogy elmondjam, mi történt velünk – és konkrétan velem – Pannonhalmán, amikor „hazaengedtek” az iskolából.

Kezdem azzal, hogy budapesti állandó lakos voltam és vagyok. „Haza” nem mehettem, mivel akkor folyt Budapest ostroma, oda már nem is közlekedhettem volna. Édesapám akkor már nem élt. Édesanyám orosz származású, első világháborús özvegy lévén, akinek még nyelvi problémái is voltak, és semmiféle jövedelemmel nem rendelkezett, az eltartásomat nem is tudta volna biztosítani, hiszen az ő lakásában élt akkor még két testvérem is. Ilyen körülmények között a diákokthoz rektorának, dr. Vályi Hugó atyának hozzájárulásával maradhattam Pannonhalmán. Természetesen komoly feladatokkal, munkákkal bíztak meg, de nem csupán engem, hanem az ostrom időszakában Pannonhalmán ragadt diáktársaimat is. Személyes vonatkozásomban elmondom, hogy több menekült magyar család is élt gyermekeikkel együtt a főmonostorban. Ezen túlmenően az orosz frontról visszavonuló magyar katonák hazatértükben néhány, az utcán kóborló apátlan-
anyátlan gyereket is felszedtek, akiket azután a Nemzetközi Vöröskereszt védelme alatt álló Pannonhalmán leadtak. Így összejött kb. 30-40 fős osztály, akikre napközben vigyázni, felügyelni kellett. Bizony nehéz, és igen sokrétű volt a felügyelői megbízatásom ellátása, a

gyerekeket a helyes viselkedésre, evésre, öltözködésre, holmijuk rendben tartására stb. kellett szoktatni. A szűkebb értelemben vett nevelés, oktatás természetesen papi tevékenység volt. Ezen túlmenően a gyerekek napközbeni életének felügyelete (például játék, séta, tanulások) az én feladatom volt. Sőt! Körülbelül 20-25 fő gyerek éjszakai felügyelete is engem terhel, ugyanis úgy 20-25 fő velem aludt egy hálóteremben, így esetenként nem egyszer éjjel is felkeltem: ki kellett kísérni, ha valakinek ki kellett mennie bármilyen okból. A rektori vezetés olyan rendelkezést hozott, hogy az én hivatalos megszólításom „felügyelő úr” volt, és két adag tízórai és dupla sütemény volt az én külön juttatásom. Manapság szinte nevetségesnek tűnik, hogy az én hivatalos megszólításom tizenöt éves koromban már „úr” volt – természetesen a kisebb felügyelt gyermekek részéről, de előljáróink is így szólítottak.

Roppanó nehéz nem említenem a világhíres magyar orvos-család Bakay Lajos nevű tagját, aki könyvet is írt a Pannonhalmán töltött éveiről, amelyben így ír: „1947 tavaszára [...] több mint kétezer menekült zsúfolódott össze a monostorban [...] csak naponta sok sebesültet vettünk fel.” – Tehát az orvosi tevékenysége a környék lakosaira is kiterjedt. Bakay így folytatja: „A kórházi beteghordozóim gimnazisták voltak, ők cipelték a beteget.” Én is ilyen beteghordozó voltam.

A társaimmal hordágyon cipeltem a betegeket. Néhányan közülük sajnos meg is haltak a műtét után. Őket a diáktársam segítségével a jelenlegi Millenniumi Emlékműbe szállítottuk (ez volt akkor a halottasház), ahonnan azután egy-két nap múlva a hozzátartozók intézkedtek az eltemetésükről.

Bizony nehéz és igen sokrétű volt a felügyelői kötelezettségem ellátása, a gyerekeket viselkedésre, evésre, öltözködésre, holmijuknak rendben tartására stb. megtanítani – főleg az apátlan-anyátlan, a frontról visszavonuló katonák által hozott felszedett gyerekek vonatkozásában, de más gyermekek esetében is. Itt elmondom egy személyes élményemet.

Bemenve a férfivécébe ott egy kisfiú (H. Lacika) a vécékagyló (csésze) előtt térdelt, és a kagylóból a kezével lefetyelte a vizet, így ivott. Egy ilyen gyermeket is rá kellett szoktatnom a rendes evésre, ivásra, holmija rendben tartására, a rendes beszédmódra stb. Pár nap múlva végül megkerestem a faluban a menhelyi vezetőt, aki keresett és talált olyan családot, amelyik tartásra befogadta. Sajnos a többi gyerekkel is volt sok probléma, még akiknek a monostorban éltek a szüleik is.

Megemlítem még, hogy kivétel nélkül mindegyik gimnazista, aki az ostrom miatt a diákotthonban volt kénytelen tartózkodni, személyre szabott feladatot kapott. Például a közelmúltban elhunyt volt osztálytársam, dr. Pattantyús-Ábrahám Ádám professzor emeritus, aki a rend tulajdonát képező állatokat, teheneket, marhákat őrizte, legeltette. Ne feledjük, hogy a katonai behívások miatt (munkaerőhiány) nekünk kellett, ha nem is pótolni, de legalább némileg kiegészíteni Pannonhalma működésének, életének gazdasági szükségleteit, igényeit.

Az ostrom miatt hazatérni nem tudó diáktársaim felügyeletét, irányítását a gimnázium diákotthonának prefektusa, volt osztályfőnököm, dr. Danczi Villebald látta el. Elképesztően sok nehéz feladata volt: amellet, hogy a gimnáziumban ragadt osztályának és környékből bejáró osztályának tagjai részére folytatta a tanári munkáját, magyarul nem szűnt az osztályfőnöki, tanári tevékenysége. Sőt! Amikor az ostrom körüli időszakban nem volt elegendő munkáskéz, kiegészítésképpen a többi bencés gimnáziumból toborzott 14-15 éves fiúkat fizikai mezőgazdasági munkák végzésére is be kellett fogni. Így én is dolgoztam a rend gazdaságában ölbön, ahol Villebald úr az államosítások előtti időkben – akkor még milliomos földbirtokos, munkavezető – nem csupán irányítóként, hanem tényleges munkásként maga is dolgozott, aki egy paraszti házban lakott velünk együtt, a gémeskút vályújában mosakodott és a mezőgazdasági munkásokkal együtt étkezett.

Befejezésül: büszke vagyok arra, hogy a Pannonhalmi Bencés Gimnázium első érettségiző osztályának tagja vagyok. Jó dolog a gimnázium múltjának felelevenítése, és ennek kapcsán a Pannonhalma 2013/2. számának összeállítása, megjelentetése.

A Boda Györggyel készített interjú nagyszerűen bemutatja a gimnázium személyi és tárgyi körülményeit a kezdettől az ostrom idejéig. Nagyszerűen kiegészíti Hardi Titusz OSB igazgató Ballagás '13 című cikke, amely így búcsúzik az érettségizőktől: „azt kívánom nektek, hogy kint a nagybetűs életben is tudjátok folytatni, amit elkezdtetek itt Pannonhalmán”.

Jelentem: a mi érettségi találkozóink alkalmával mindig beszámolunk arról, hogy az életben milyen eredményeket értünk el, amelyet megalapozott a pannonhalmi nevelés, a tudás, a keresztény katolikus világnézetünk, életünk erkölcsi normái, ismétlem: a volt tanáraink, előljáróink által bennünk kialakított, megalapozott helyes életvitelünk. A magam vonatkozásában elmondom: én minden nap a bencésekből élek.

Mindezt köszönöm volt tanárainknak, előljáróinknak, amit indokolt minden volt pannonhalmi bencés diáknak minden fórumon és eszközzel kinyilvánítani. Írásom is ezt a célt szolgálja. Esetleges személyes találkozásaink alkalmával még sok érdekes és fontos eseményt, történetet is el fogok mondani a pannonhalmi szent helyünkről és gimnáziumunkról.

Dr. Péter Béla Ph'47

Életünk

Az elmélkedés szabadsága – Csendkurzus

Mind építészeti munkásságomban, mind magánéletemben elérkeztem egy olyan ponthoz, amikor megkerülhetetlenné vált a számvetés: átszűrni magamban a múltat, bizonyosságot szerezni arról, milyen irányban haladjak tovább. Krízisről szó sincs, sokkal inkább értékrendszerem újrachangolásáról. Mivel érzelmileg erősen kötődöm Pannonhalmához és a kurzust vezetőkhöz, Mátyás atyához és Palotai Gabriellához, ezért a magammal és a csenddel való foglalatosságnak ennél jobb helyet nem is találhattam volna.

Arra jöttem rá, ha a bensőmmel foglalkozom, mennyire fontos a test, tágabb értelemben mennyire fontos az őt befogadó környezet milyensége. Két fontos hely volt, amelyet a kurzus során tudatosan meg akartam tapasztalni: az egyik az arborétum természeti közege, a másik a Bazilika tere.

A labirintus az arborétum meditatív attrakciója. Az egyik legtermészetesebb emberi mozgás, a járás közben gondolataimba merülök... A mozgás irányított, az önfeledt lépések közben meglepetésszerű irányváltásokkal. A befelé és kifelé mozgás teljesen más gondolatokat szabadít fel, a központ megtapasztalása egészen elementáris. A labirintusjárás hihetetlen szellemi erőket mozgósított

bennem a kapott feladatok körbejárására. Elmélyültség és az időkénszér hiányának ritka elegyét éltem át.

Bár a Bazilika tervezését magamban lezártam, fizikai megtapasztalását valójában még meg sem kezdtem. A Bazilika átalakítása kísérlet volt az eredeti tér letisztult szellemiségének visszaállítására. Éppen ezért a Bazilikában végzett meditációs gyakorlatok során olyan helyeket és tárgyakat kerestem, amelyek ennek az egyszerűsítési – és egyben gazdagodási – folyamatnak fontos elemei. Egyikük, az ónixból készült rózsablat, amely a tér egyik legtitokzatosabb része. A meditáció során ahogy sötétedett, az ablak nyílászárúsága eltűnt, ehelyett megkövült felhők gomolyogtak sejtelmesen, amelybe a kereszt vízszintes és függőleges fényszára metszett bele.

Számomra a kurzus egyik legfontosabb üzenete az volt, hogy merjek bizonyos helyeket üresen hagyni környezetemben és napi teendőim során. Ezek a helyek lehetnek céltalanul üresek. Ilyen értelemben a kiüresedés merészség, amelyben helyet foglal a csend – a meghallgatás, a barátság, az összetartozás és az isteni jelenlét csendje. Jól esett csendben maradni – mások közelségét érezve.

Gunther Zsolt

Plébánostalálkozó Pannonhalmán

Októberben immár negyedik alkalommal szervezett találkozót a gimnázium a diákok plébánosai számára. A plébánosnap célja az volt, hogy a világi lelkipásztorok bepillantást kaphassanak az iskola és a diákokthoz életébe, valamint alkalom nyíljon a gimnáziumi nevelők és a plébánosok közötti tapasztalatcserére.

A programon részt vevő plébánosok az ország egész területéről és a Felvidékről érkeztek. A találkozón részt vett a siófoki evangélikus gyülekezet lelkésze is. A mintegy húsz vendég hittan-, magyar- és történelemórát látogatott a gimnáziumban, valamint a diákok vezetésével betekinthezt a diákokthoz életbe. A bencés szerzetesközösséggel együtt imádkozták

a napközi imaórát a Bazilikában, majd a bencésekkel közös ebédet és beszélgetést vettek részt. Márton testvér vezetésével megtekintették az apátság gyógynövénykertjét, valamint a délután folyamán Fidél atyával a Szent Jakab Házat.

A gimnáziumban dolgozó bencésekkel, prefektusokkal és tanárokkal folytatott megbeszélés témája a gyónás, lelki kísérés és bűnbánati liturgia hármasa volt. A prefektusok bemutatták a néhány éve megújított gimnáziumi bűnbánati liturgiák rendszerét, valamint beszámoltak a diákok lelki kísérésének tapasztalatairól és kihívásairól. A találkozót közös beszélgetés, valamint a Szent Jakab Ház erdei kápolnájának megtekintése zárta.

Dejcsics Konrád OSB

Rendes mester

Interjú Márton testvérrel

Diákjaink hiába keresik a tablót a gimnázium falain. Hogyan is kerültél Pannonhalmára?

A tablóm a nyárádszeredai Elméleti Líceumban van kiakasztva. Pannonhalmára 2005-ben, erdélyi tanulmányaim befejezését követően érkeztem. Kertészeti tanulmányaimat otthon, a budapesti Szent István Egyetem kihelyezett tagozatán végeztem, majd négy évet államigazgatásban dolgoztam a helyi polgármesteri hivatalban. Pannonhalmára először kilencedikes koromban vált számomra ismerőssé, a magyar nyelvemlékek kapcsán. Majd amikor már a szerzetesség után érdeklődtem, újra feltűnt szemeim előtt. A bencés szerzeteséletben végső soron a kontemplatív és aktív élet egyensúlya az, ami ide vonzott engem. Az istenkapcsolatom kibontakozásához, ápolásához, megtartásához a szerzetesi közösség az, amely teret és lehetőséget biztosít, az ehhez társuló mindennapi feladatom pedig segít, hogy teljes legyen életem. **Hogyan ápolod közöttünk erdélyi identitásodat?**

Egyrészt a szóhasználatban. Számos olyan kifejezést használok, ami az erdélyi nyelvjárásból jön. A marosmenti nyárádmenti szókincsből merítek, ami nem egészen azonos a székellyel. Ezeket részben tudatosan gyakorlom, van bennük valami kis ízesség. Másrészt az erdélyi gasztronómia tekintetében. Már budapesti tanulmányaim idején is, majd itt Pannonhalmán a konyhán olyan ételeket készítünk – részben magam is –, amelyek az erdélyi ízvilágot csempészik be a magyarországi konyhába. Ilyen a padlizsánkrém, a zakuska (Erdélyben givecsnek hívjuk), a juhtúrós puliszka. A házi kenyér, amelyet szom-

batonként szoktam sütni, abban a fából vágott dagasztótálban, amelyet otthon apai nagymamám évtizedekig használt, emlékeztet a gyökereimre.

Miért adtad huszonéves fiatakként a fejedet a szerzeteséletre? Sikerült-e otthonra lenned a főmonostorban?

Huszonhat évesen döntöttem a szerzetesség mellett. Legalább annyi időt szerettem és szeretnék szánni Istennek, mint amennyit egyébként a napi elfoglaltságaim megkövetelnek. Azt éreztem, hogy önmagában a mindennapok mozgalmas élettétele nem elégíti ki belső szükségleteimet. És hogy ezt megélhessem, szükségem van egy szervezett keretre és közösségre.

Ideérkezésemkor Pannonhalmára inkább egy épületegyüttesnek tűnt, tágas folyosóival, egy hatalmas labirintus, megannyi kiismerhetetlen titokkal. Akkor kezdett el igazán otthonommá válni, amikor már vagy három éve itt éltem. Tanulmányaim befejeztével, idén februárban újra visszaköltöztem. Mintha most ez az érzés újra visszaköszött volna. Mikor már újra berendezkedtem főmonostori szobámban, és ezzel egy időben a munkát is felvettem, most érzem azt, hogy kialakult az életterem. Megtaláltam a helyet az imádságra, a szabadidőre és a pihenésre is. Ez nagy biztonság, ami védeltséget ad, és még lehetőséget is a töltekezésre. Talán ezek

azok az elemek, amelyekkel megragadható, hogy mit is jelent az otthonosság. Ezt az otthonérzetet az erősíti meg igazán, hogy van körülöttem néhány olyan ember, akik ezt a személyükkel biztosítják.

Már többször szóba kerültek tanulmányaid. Az elmúlt négy évben valóban keveset láttunk Pannonhalmán...

2009-ben Budapestre költöztem a Tanulmányi Házba, hogy teológiai tanulmányokat folytassak. Meghatározó évek voltak ezek, sok-sok emberi, személyes élménnyel, tapasztalattal gazdagodtam. A Szent Szabina kápolna közösségében élni két dolgot jelentett. Egyrészt a tanulmányok miatt kötött, feszes napirendet, amit elengedhetetlenül a város dinamikája határozott meg. Főiskolánkon, a Sapientian családiasságot és szellemi kihívásokat találtam. Másrészt a Tanulmányi Ház egy

Rendes mester

főleg megbeszéléseken és egyeztetéseken veszek részt, de nagy örömöm lelem abban is, amikor szombatonként lopok egy kis időt kenyérsütésre, a házi szilvalekvár kifőzésére, zakuszkakrém- vagy süteménykészítésre. A kollégák itt is igen készségesek és együttműködők.

A gimnázium azt az oldalát képezi a munkámnak, ahol frissen szerzett teológiai tanulmányaimat a gyakorlatba ültethetem. Ebben az értelemben szellemi kihívást jelent, mert ismételek, újat tanulok, és emberismeretben gazdagodom, ami újabb szintet visz munkámba. A moduláris hittanoktatásban veszek részt heti két órában. Jelenleg a 9.b osztályban tanítok, akik igen kedves tanítványaim. Érdeklődők és tanulékonyak, nyitottak és készségesek, és tele vannak kérdésekkel. Ennek igen örülök.

szerzetesközösségnek az élettere volt, továbbá egyben egy olyan bázis, amelyhez a legkülönbözőbb életkorú keresztény emberek kötődnek. Örömmel és hálával tekintek ezekre az évekre, az ott megtapasztaltakra: a „családias” liturgiákra, a péntek esti rekreációkra, a hittanórákra, a hitoktatók csapatára, az agapékre, a Bencés Bárra, a szabínás hívekre, a fallabda partikra Jákóval, a maradandó hittantáborokra, és sorolhatnám...

Tanulmányaid befejeztével változatos munkaköröket töltesz be. Milyen kollégákat kaptál? Találsz-e motiváló kihívásokat a kertben, a konyhában, vagy éppen a gimnáziumban?

Fő munkaterületem a kert. A kertészetben készséges, segítőkész és együttműködő kollégákra találtam. Erre különösen is szükség van most, amikor a gyógynövénytermesztés területén nagy igény és érdeklődés mutatkozik a hagyományos gyógyászat tapasztalatai és a természetes gyógyhatású termékek iránt. Emiatt számos átgondolásra, megfontolásra, tervezésre és együttműködésre van szükség a részlegen belül ugyanúgy, mint a turizmussal, a manufaktúrával, vagy éppen a műszakiakért felelős munkatársakkal. A tervezhetőség, a hatékonyság, a gazdaságosság és a hagyomány egyensúlyát keressük. Ez számos kihívás elé állít. A kert a szívügyem, sokkal többet szeretnék ott dolgozni, mint amennyi az időmbe befér.

A konyha az a terület, ahol sok ember sokféle igényét és szükségleteit kell figyelembe vennünk. A közösségét, a diákokét, az otthon lakóit, és persze néha a vendégeket is. Itt

Ilyen sok munka mellett mi jelent számodra megtartó erőt?

Igyekszem a közösség imádságain részt venni, belsőleg is jelen lenni. Ez az egyik legfontosabb megtartó erő. Legalább annyira fontosnak tartom az asztalközösséget és a közösségi alkalmakat, amikor együtt vagyunk a testvérekkel. A Regula ajánlásával összhangban próbálok nemcsak a nagyböjti időszakban, hanem a hétköznapijaimban is valamit Istennek ajánlani, a megkívánt mértéken felül is. A reggeli zsolozsma után fél órát meditálok, Isten jelenlétébe próbálok helyezni magam. A vesperás előtt a Szentírást olvasom. Ezek néha komoly erőfeszítést és fegyelmet kívánnak, ugyanakkor erőt adnak és biztosítanak arról, hogy azon a helyen vagyok, és azt teszem, amire remélhetőleg Isten is meghívott.

Mivel töltöd a szabadidődet?

Akkor készülök el az elmaradt munkáimmal. No, de a viccet félre téve, a szabadidőm egy részét az olvasás teszi ki. Szépirodalomra mindig jut idő. Olyan apró dolgokat szeretek ilyenkor végezni, amik jelentéktelennek tűnnek, de annál nagyobb örömöm van bennük. Mikre is gondolok? Éppen saját fűszeres vörösboros ecet összeállításával kísérletezem. Jó lenne egy házi gyógynövénylikőrt is kifejleszteni. A pannonthalmi kert és arborétum történetét is kutatom, a levéltárból megkaptam az erre vonatkozó konventjegyzőkönyveket. Lehet, hogy ódonnak és porosnak tűnik, de különösen is örömet lelem a bélyeggyűjtésben, és a gyűjteményem rendszerezésében.

Zsemlemorzsa

Pannonhalmi Zsemle - 100 % diák.

Ízelítő a qpaci diákújságból...

Rendkívüli tanárok

Interjú Csordás Zoltánnal

Csordás Zolival zajló beszélgetésünk régóta tart, és remélem, hosszú jövő előtt áll. Ez a riport tehát beszélgetésünk történetébe ágyazódik be.

A gimnázium emblemikus alakja vagy. Ez nemcsak annak köszönhető, hogy pannonthalmi jelenléted hosszú múltra tekint vissza. Hogyan indult ez a kapcsolat?

Harmadéves egyetemistaként, pontosabban akkor még képzőművészeti főiskolásként keresett meg Ambrus atya, az akkori igazgató, hogy Schramkó Péter Szentendrére költözik, és nem tanítanék-e rajzot az iskolában. Leutaztam akkor, az érettségi óta először, beszéltem Péterrel, és igent mondtam. Akkortájt mindenkinek a művészetről beszéltem, és volt egyfajta küldetéstudatom, aminek a kiteljesedéséhez a gimnáziumot tökéletes terepnek képzeltem. A következő három évben egyszerre tanultam a Képzőn, és a hétvégén, (már akkor is péntek, szombat) tanítottam Pannonhalmán. Péntek délből indult a vonatom a Keletiből, ahova Molnár Sándor festészet előadásáról érkeztem. Szóval nagyon intenzív évek voltak. Aztán jött a gimnázium átépítése, amikor az iskola Tatára költözött az őszre. Szóval én még tanítottam rajzot az iskola eredeti rajztermében, az Asztrik teremben egy évet. Ebben talán az a legérdekesebb, hogy diákként soha nem volt rajzóránk ebben a teremben. Viszont mellette volt a rajzszer-tár, ami miatt indokoltnak látszott ez a visszafoglalás.

Diákként és tanárként is megismerted Pannonhalmát. A diáktapasztalatok milyen tanácsokkal, tanulságokkal járnak tanári munkádban?

Tanítani jöttem vissza. Ebben nem volt semmi nosztalgia. Azért vállaltam ezt a munkát, mert ide járva eléggé egyedül voltam azokkal a dolgokkal, amik érdekelték. A versírással és a rajzolással, festéssel. Pontosabban sokkal később tudtam meg, milyen az, ha az embert tanítják rajzolni. És bevezetik a művészet világába. Ebben akartam segítségére lenni az érdeklődőknek.

Pannonhalmi jelenléted szó szerinti szellemi jelenlét. A fiúkon érződik, hogy Csordás tanár úr tanítványai. Mi az a szellemi-morális tartalom, amely pedagógiai munkádban változatlan állandóként van jelen?

Folyamatosan azt próbálom megértetni a diákokkal, hogy amivel épp foglalkozunk, annak tétje van. Egyszeri alkalom minden pillanatunk. Van, akinek sikerül megragadni ezt, és bekapcsolódik az áramlatba. Sokan ellenállnak. Akkor küzdünk, mert én még hiszek a kultúránkban, amit ha nem mű-

velünk, elenyészik. Számukra úgy válhat fontossá, ha látják és érzik, hogy számomra fontos. Nekem fontos, ezért beszélek róla. Minden nemzedéknek meg kell hódítani a kultúrát, és hozzá kell tenni néhány vonást. S a kultúrának is el kell csábítania újra és újra minden nemzedéket. Én ebben a szerelemben a kultúra oldalán állok. Próbáljuk kipirosítani az arcát, hogy korunk gyermeke is ráismerhessen nagyszerűségére.

Mit gondolsz a művészet és az intézményi taníthatóság viszonyáról?

Sem az intézményeknek nem fia a művészet, sem a művészetnek nem gyámjai az intézmények. Egy intézmény csak bemutatni tudja a művészetet. De hogy az biccent-e a fejével az ismerkedéskor, vagy sem, az dacossága miatt kiszámíthatatlan. Szóval egy ennyire szabad dologra nincs felkészülve egy intézmény. Az intézmények csak keretet adnak. A benne történő események mindkét oldalán emberek állnak. Valójában minden lényegi dolog személyes, s talán ez a legnehezebb a tanulásban. El kell hinned, hogy ami elhangzik, neked szól, nem a tömegnek, neked. Ha hagyod magad, és elsajátítod ezt az érintettséget, tanulni, odafigyelni könnyű, egyébként lehetetlen. A személyesség mögött pedig a bizalom húzódik meg, e nélkül nincs közös ügy. Intőnek gondolom ebből a szempontból Galileinek azt a gondolatát, amely a perében hangzott el: „Tanítás nincs, a tanár egyetlen feladata, hogy felhívja a diák figyelmét arra, hogy a tudást magának kell megszereznie!”

A művészettanítás annyiból nehezebb, hogy lehet tanulni a művészetről, ez világos, műveltek és műértők leszünk, lehet sejteni, hogy mit érdemes tudni. De egy alkotót tanítani, inkább pásztormunka, terelés, hogy a karámból ne oldalra, hanem felfelé akarjon elinalni. Megtalálja a maga útját, ebben pedig nagyon kétes, hogy mi válik a javára...

A művészet olyan szabadság, ami sokakat sért. Aztán később ők maguk (de legkésőbb az unokáik) kacagnak ezen. Sok mindent kell tanulni, különben barbárok leszünk saját házukban. A tanulással azt érzük el, hogy talán nem hibázunk elviselhetetlenül sokat. Talán mi is beleillünk a képbe, amely egykor majd korunkat jelenti. De ahhoz, hogy dicső összé váljunk, sokat kell tenni, erő felett is. A művészettanítás talán ennek a mértéktelenségnek a példáját jelenti. Nincs sürgetőbb,

Rendkívüli tanárok

mint a művészet. Folyamatosan, egyszerre az egész érvényes, és az élet rövid.

Kik játszottak meghatározó szerepet gondolkodásod, érdeklődésed kialakításában?

Sokat köszönhetek Csontváry Kosztka Tivadarnak, mert tíz évesen láthattam a Taorminai görög színház romjait Budapestén a Nemzeti Galériában, ahova szüleim vittek el, akik támogatották, ám nem igazán értették törekvéseimet. Aztán sokat köszönhetek Mucika néninek, az első rajztanáromnak, aki nyolc éves koromban előttem magyarázta a nappalinkban, hogy különleges rajzi tehetség vagyok, miután több napi munkával egy spirituszban lévő siklót magamtól anyagszerűen lerajzoltam. Aztán ott volt bátorítónak Derkovits Gyula, akinek még szülőházában lógó ferde képei voltak a bizonyosság arra, hogy Szombathelyről is lehet valaki festő. Ezt Pestről hazatérve már nem hittem.

Pannonhalmán minden érdekelt, még ha nem is voltam mindenből egyaránt jó, és nem is mindent tanultam úgy igazán. Sokat köszönhetek Nagy Endre atyának (Maci), aki irodalomtanáromként leállt velem vitatkozni a tananyagról, majd utolsó évben megkérdezte néhányszor, nem mondanék-e valamit az éppen tanult versről az osztálynak? Mindig mondtam... Aztán ott voltak rajztanáraink, Szabó Attila a próféta, akinek megjelenése magával ragadó volt, és Czakó Dániel, akinek nagyon hálás vagyok, hogy nem tudtam tőle kikönyörögni a Barcsay-féle anatómia atlaszt, így saját kútfőből kellett dolgoznom.

Pesten először is találkoztam néhány polgárral, akiknek az idő nem létezett, ha beszélgettünk. Az egyik közülük, Kisbali László, hiperkritikus elme, a tanárom volt, a másik Rényi András, akinek néha a barátja is lehettem. Sokat tanultam tőlük.

Pannonhalma mint kulturális tér jelentős (vitákat is kiváltó) változásokon ment keresztül az utóbbi évtizedekben. Alkotó művészként hogyan értékeled ezeket a fejleményeket?

Nem vagyok művészettörténész, nem ez a nézőpontom. Valamelyest ismerem a művészettörténetet, mint azt a forrásanyagot, amelyben tájékozódni lehet a művészetről. Képzőművész vagyok, az alkotás érdekel, és más alkotók indítékai. Nem tudok mit kezdeni a művészet régiójában a praktikum, az aktuális, a korszerű gondolatával. Ha valamely műben nincs egyértelmű kifejeződés, megjelenése valaminek, ami megrázó, felforgató erejű, tehát valami, ami által el lehet jutni a katarzis nevű tapasztalathoz, az nem érdekel. Lehet erre azt mondani, hogy ez azért személyenként változik. Erre azt

mondom, nem főzte még senki meg a mindenkinek ízlő fagyaltot. Van ízlés. Egy mű vagy megérint, vagy nem. Lehet, hogy más az érzékenységem, másra vagyok kihegyezve...

Pannonhalmára rátérve. Nagy kihívás egy ilyen erős kulturális térben tanítani a művészetről. A történelmi múlt díszletei között sokszor nehezen válik láthatóvá a történelmi idő bódító illatán túl az emberi dráma, amelyből minden épül. Engem e személyes, pszichikus háttér érdekel. A kolostor mindig is kulturális tér volt, de elsősorban a kultúra írásos részéé. A többi művészeti ág ezt gazdagította, vagy ennek adott helyet. Gondoljunk templomra, vagy akár az iniciáléval díszítő kódexmásolóra. Festett ugyan, de nem a festő- és szobrászműterem volt a hely fő profilja. Egyes korokban élő kivételektől eltekintve, gondoljunk itt Fra Filippo Lippire, Fra Angelicóra, Andrea Pozzóra vagy Prokop Péterre, a művészet valahogy világi dolog a nyugati kultúrában. Mert abból a szabadságból építkezik, amelyről eddig is beszéltem. Ez a baj a művészekkel, hogy nincs szabályuk. Valójában mesteremberek, akiknek mindig a tudomására hozzák, mi kell... De, nem lehet tudni, hogy abból a kérdésből vagy súgásból, mikor mi is fog kikerekedni a végén műalkotásként? Ezt kicsiben minden közösség megérzi. A művészet áldás számára, míg a művész sokszor teher. El kell viselni, mert mást úgysem tehet.

Sokan értetlenül nézik a folyamatosan alakuló épületegyüttest Pannonhalmán. Ez régen sem volt másképp. A megszakás, és a történelmi múltból fakadó szinte örökölt esztétizálás kultúraellenes alapállás. Megfagyasztott kultúra nem létezik, a kultúra az élő kapálgatása és gyomlálása. Ha pusztán fagyott dolgokat nézegetünk hosszan, két eshetőség van: vagy megfagyunk mi is, vagy kiolvad, és lassan bűzlenni kezd és elenyészik. Tehát az élő sajátja a változás. S hogy ez épp miben áll, azt a kor adja. Mondok egy példát. Az esztétikai viták alapszintje e témában, hogy az épületek illeszkednek-e, vagy sem a tájba. S valahogy úgy dekódolódik ez a probléma, hogy ami modern, az nem illeszkedik. Arról persze nem esik szó, hogy egyedül a modern építészetben vált ez egyáltalán követelménnyé, és ezen, ellentétben az elődjeivel, ma igenis sokat gondolkodik egy építész. A korábbi korok épületeit mi már megörököltük és így nem vetődik fel bennünk a kérdés, illik-e a tájba? Mert valójában lehet, hogy nem illik, vagy a kérdés rossz. Ezért a rá adott válsz inkább politikum, mint esztétika. Engem inkább mindig az foglalkoztat, hogy egy új mű milyen tartalmak megjelenésére ad alkalmat. Mert ezek ott lesznek, mint jelzések sok nemzedék számára arról, kik is voltunk mi, és mit gondoltunk itt a 21. század elején.

Fejlődési pályán

Hétpecsétes titkok nyomában

A Főapátsági Levéltár méltán tarthat igényt a szélesebb közvélemény érdeklődésére, hiszen Árpád-kori oklevelei révén hazánk egyik legértékesebb gyűjteménye. Ennek is köszönhető, hogy a kutatók mellett számos szakmai, egyetemi és iskolai csoport szeretne bejutni falai közé, illetve néha megkérnek bennünket, hogy az apátság vendégeinek mutassuk meg a levéltár legértékesebb kincseit. Persze az okiratokat nem célszerű gyakran mozgatni, illetve a levéltári helyiségek csak kisebb csoportok

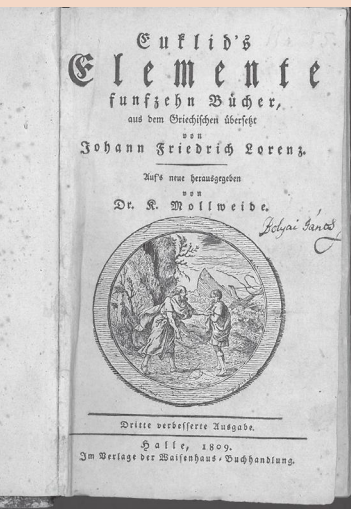
befogadására alkalmasak. Ezért jött kapóra az a pályázati kiírás (TIOP-1.2.2-11/1), amely levéltár-pedagógiai tér kialakítására adott lehetőséget az ezen induló levéltáraknak.

A 2012 tavaszán benyújtott Hétpecsétes titkok nyomában – A Pannonhalmi Főapátsági Levéltár pedagógiai terének kialakítása című pályázat keretében a diákebédllő alatt nemrég elkészült egy 129 négyzetméter nagyságú terem, amelyben egy hangszigetelt elhúzzható fal segítségével akár egyidejűleg két foglalkozást, rendhagyó történelemórát is tarthatunk. A tér alkalmas lesz konferenciák, szakmai programok rendezésére is. Az elengedhetetlen technikai felszereltség mellett ki kell emelni, hogy a lég-állapot is szabályozható, így az augusztus 20-án a nagyközönség

számára kiállított pannonhalmi kiváltságlevél, illetve tihanyi alapítólevél ezentúl optimális környezetben várhatja a látogatókat. A terem létrejöttének legfontosabb eredménye, hogy különféle csoportoknak történelemórákat, levéltár-pedagógiai foglalkozásokat tarthatunk benne. Ez várhatóan főleg az osztálykirándulások időszakában ró ránk nagyobb terhet, de már a tanév első heteiben is a vártnál több foglalkozást tartottunk. Ilyen alkalmak során a látogatók megismerkedhetnek a történelem segédtudományaival (oklevéltan, címertan, pecséttan stb.), a családfakutatás nehézségeivel, Pannonhalmi történetével, a szerzetesi élet mindennapjaival, az ezeréves apátsági szőlő- és borkultúrával, valamint azzal, hogy hogyan írtak a középkorban, vagy a második világháború végén az apátság hogyan mentette a környék lakosságát, az ide menekülőket és az ide menekített műkincseket. E foglalkozások anyagának egy része gimnáziumi tanórákra előkészítve már korábban készen állt, más részük korábbi előadásokra, szakmai programokra, kiállításokra épül. A Biblia scripta – Az Írás a középkorban című kiállításához kapcsolódó, 2011-ben Múzeumpedagógiai Nívódíjjal kitüntetett foglalkozást (Scriptorium) például már két és fél éve sikeresen vezetik a Tricollis Tárlatvezető Iroda munkatársai.

Reméljük, hogy a terem és annak idővel egyre bővülő programkínálata színesíteni fogja az apátság kulturális-turisztikai kínálatát és vonzerejét.

Dénesi Tamás, levéltárigazgató

Lappangó Bolyai

A főkönyvtár nagytermében időszakosan zajló általános restaurálás során a matematika tárgyú könyveket tartalmazó szekrény került sorra idén szeptemberben. E munka kapcsán a restaurátorok hívták fel a figyelmünket az egyik könyvben talált bejegyzésekre. A könyv Euklidész geometriakönyvének egy 19. század eleji német nyelvű

kiadása. A tulajdonosra utaló bejegyzés alapján a könyv a legnagyobb magyar matematikus, Bolyai János tulajdona volt egykor, az ő nevét írták bele tintával több oldalra is. A Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárának szakértői – náluk őrzik a Bolyai-hagyaték egy részét – megállapították, hogy a „Bolyai Hptmann im Genie-Corps” bejegyzés biztosan Bolyai kézírása. A könyv feltehetően valamelyik matematikával foglalkozó bencés hagyatékából vagy ajándékozás útján került a főkönyvtárba, valószínűleg a 20. század során.

Ásványi Ilona, könyvtáros

BDSZ-morzsák

Örömünknek oka - Márianosztra 2013

Az idei Mária-zárándoklatra a Börzsöny hegyei közt megbúvó Márianosztrára hívta tagjait a Bencés Diákszövetség szeptember 21-én. A 11 órakor kezdődő szentmise előtt – melyet Cirill atya celebrált – a gyülekezéskor örömmel ismertük fel néhány iskolatársunk évtizedek óta nem látott arcvonásait, még ha időnként némi segítséggel is.

Borsos József pálos plébános atya vezetett be bennünket a bazilikába. Beszért a magyar alapítású pálos rend történetéről, a történelem viszontagságos évszázadairól, melyek során a rend súlypontja Lengyelországba, Jasna Górába helyeződött át. Onnan származik az oltárkép is, a czestochowai Fekete Madonna kegykép másolata. Jelenleg négy pálos közösség található az országhatárokon belül.

A szentmise után kellemes hangulatban elköltött ebéddel készültünk fel a délutáni programra.

A falu melletti Kálvária-dombra vezető kereszttút méreteivel, meredekségével először komoly sípályára emlékeztetett, de stációról-stációra haladva, énekelve, imádkozva feljutottunk a Kálvária-kápolnához. A kápolna előtti szabadtéri oltár és a kis fennsíkot terméskövel

körülövező liturgikus tér már önmagában is jelezte, hogy itt feltétlen meg kell állnunk, távolabbra tekintve pedig a kegytemplom, a börzsönyi hegyek, a Duna egy kis darabja és a visegrádi vár látványa nem mindennapi díszlettel vett körül bennünket.

Szebb helyet nem is találhattunk volna, hogy a nemrég elhunyt Teodóz atyáról, a moldvai csángók nagy pártfogójáról megemlékezzünk. Jobbágy Lajos, mint Teodóz atya zeneértő társa, évtizedes barátja disszertáció-szintű előadással készült erre az alkalomra, melyet énekléssel és barátságukat végigkísítő kedves anekdotákkal tett színessé. Felidézte az egyik utolsó gyöngyszemet, melyet Teodóz atya Kunszigeten talált és megmentett az utókor számára, a húsvétvasárnap hajnali Krisztus-keresés előénekes-felelgetős több évszázados dallamát. Lendületes előadásától még a sűrűn teleírt papírlapok is fel akartak szállni a kőasztalról (vagy talán a szél-től?).

Visszatérve a bazilikához betértünk a múzeumba, mely az épületegyüttes kettős funkciójának megfelelően két

szárnyból áll. Az egyik oldal a pálos rend történetét, a viharos évszázadok után még romjaikban is tekintélyes régészeti értékeit mutatja be olyan alapossággal, hogy elmélyültebb tanulmányozásához jó lenne könyv alakban is hozzájutni. A múzeum másik szárnya a kolostorból lett börtön múltja mellett az elítéltek mindennapos életébe is betekintést nyújt. Néhányan még a közeli erdőszélen meghúzódnó rabtemetőt is megtaláltuk. Az 50-es évek végén Dávid atya is itt töltött börtönbüntetéséből két évet. Bár az akkori világ hatalmasságai a bűn rabjaként tartották őt számon, visszaemlékezéseit olvasva bizonyossá válik, hogy börtönévei alatt is Isten rabja maradt.

A boltíves kapunál elköszönve József atya többször megismételt búcsúszavai kísérték haza bennünket: mosolyogni, mosolyogni, bármi ér bennünket csak bízni, mosolyogni. Mert Mária velünk van.

Dr. Kőváry György (Ph'69)

BDSZ-naptár 2014-ben is

A 2014-es BDSZ naptár az előző évekhez hasonló kivitelben készül, Luif Otmár atya gondolatai gazdagítják. Remek karácsonyi ajándék, amely a megajándékozottat egész évben elkíséri.

A BDSZ naptár fontos kiegészítője a hétköznapiaknak, a nagy bencés közösséghez való tartozásra emlékeztet nap mint nap. A bencés diáktársak által készített fotók, és az általuk felidézett emlékek erősítik a bencés identitást. Luif Otmár atya bölcsességei, egy-egy mondatban megnyilvánuló élettapasztalata iránymutatásul szolgálhat a mindennapok bizonytalanságai, problémái közepette. A naptárban megjelennek a legfontosabb bencés események is, így téve könnyebbé az azokon való részvételt.

A naptárra való igényeket 2013. november 15-ig a bdsznaptar@gmail.com e-mail címre várjuk.

„A hit nem tüntet, nem hivalkodik. Kereszténységünk lehet érzelmi fogódzó, lelki iránytű vagy világnézet, de mindenekelőtt emberi magatartásunk meghatározójának kell lennie. Az az egyszerű tény, hogy keresztények vagyunk, határozza meg látásunkat, tapasztalásunkat, munkánkat, egész életünket.” Luif Otmár OSB

Bencés világ

Prézes apátok találkozója Beuronban

A bencés rend valóban világszervezet, hiszen mind az öt kontinensen jelen van. Ezt a több száz monostort és több ezer szerzetest nem egy centralizált szervezet kapcsolja össze, hanem első szinten az egyes világrészek, régiók monostorai alkotnak összesen húsz úgynevezett kongregációt, azaz közösséget. Egy-egy ilyen közösségbe öt-tíz, vagy nagyobb kongregációk esetén akár húsz-harminc önálló monostor is tartozhat. A magyar kongregáció öt önálló szerzetesházból áll. A kongregáció vezetője legtöbbször az egyik monostor apátja, akit kiemelt szerepe révén prézesapátnak, azaz „előljáró” apátnak nevezünk. A bencés rend világszervezetének második szintjén ezek a kongregációk alkotnak szövetséget, latin szóval: konföderációt. A konföderáció élén a világ összes apátja által négyévente választott prímásapát áll, aki a rend hivatalos képviselője Rómában. A jelenlegi prímásapát, a többször újraválasztott Notker Wolf már 2000 óta vezeti a konföderációt.

A Konföderáció irányítására, a prímásapát munkájának támogatására, továbbá egymás kölcsönös tájékoztatására szolgál az évenként más-más apátságban ülésező prézesszinódus, amelynek tagjai a húsz bencés kongregáció prézesapátjai, továbbá a meghívott állandó résztvevők, akik a központi intézményeket képviselik, mint például a római Szent Anzelm Apátság perjele, az egyetemi fakultás rektora, a teológiai kar tanulmányi és gazdasági vezetői.

A prézesszinódusnak vannak állandó és időszakos, az egész konföderációt érintő alkalmi témái. Állandó témák: a Szent Anzelm Apátság és a hozzátartozó egyetemi fakultás fenntartása, a római és EU-s felsőoktatási törvények változásaihoz történő hozzáigazítás, a professzorok felkérése, a növendékek nevelése. Időszakos gondokról és témákról a gyorsan változó világ gondoskodik: afrikai és ázsiai szegény monostoraink támogatása, az európai monostorok elöregedése, szükséges szervezeti változások, stb.

A 2013. évi prézesszinódust a németországi Beuron Főapátságban tartották szeptember 16-21. között. 150 éve telepedtek meg itt újra a napóleoni szekularizáció után a bencések, s ez a jeles dátum szolgált alapul, hogy Tuttilo főapát a prézeseket meghívta. Pannonhalma eddig két alkalommal (1981, 2007) adott otthont a prézesszinódusnak.

Az idei szinódus napirendjén mindkét fentebb megjelölt témacsoport szerepelt. Öröm és megelégedés mindenki számára, hogy a római apátság felújítási munkái befejezéshez közelednek és a központi apátság és kollégium modern, méltó otthont ad szerzeteslakóinak és az egyetemi hallgatóknak. Az egyetemi fakultásnak új bencés professzorokra van szüksége, hogy az intézmény szellemi színvonalát megtarthassa. A prézesapátok évente beszámolnak saját kongregációjuk életéről: örömeikről, gondjaikról, ismertetik a változásokat. A közös, több közösségben azonos gondokról egymás között nyelvi csoportokban beszélgettek az előljárók, idén az elöregedés általános problémájáról. A bennünket körülvevő világ sodró tempója radikális kérdéseket vet fel a szerzetesség létezése számára szerte a világon, de különösen az öregedő Európában. Néhány kongregációban tudatos terv szerint zárnak be önállóan élni nem tudó monostorokat és közben új közösségeket hoznak létre. Komoly gondot jelent az amerikai apátságokban az a tény, hogy meglévő iskoláik felemészítik az iskolában dolgozó kevés szerzetes életerejét. A világ igényt tart a szerzetesek munkájára, de egyre kevesebben vannak azok, akik ilyen életkörülmények között a szerzetesi hivatásra vállalkoznak. A földgolyó szegényebb területein a monostorok komoly anyagi gondokkal küzdenek. A női közösségek konföderáción belüli megsegítésére hozták létre már korábban az AIM szervezetet, amelynek új vezetője Jean-Pierre Longeat emeritus ligugéi apát. Alkalmanként a hivatalokat és megbízásokat is meg kell újítani, ekkor szavazásokra kerül sor. A 2014. évi prézesszinódus várhatóan Braziliában lesz.

Várszegi Asztrik OSB főapát

In memoriam

Godofréd atya (1925–2013)

Temetési ima

Könyörögve kérünk, jóságos Atyánk, Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által, fogadd el Godofréd atya életét és halálát. Te teremtetted őt és Te hívtad meg a keresztségben az örök életre. Irgalmas atyjaként bocsásd meg bűneit, és fogadd be őt országodba.

Egy generációtól búcsúzunk el lassan, Urunk. Olyan generációtól, akiknek életében többször fordult a történelem szembe önmagával is, és veled is szembe. Olyan generációtól búcsúzunk, akiknek nem adatott meg, hogy otthonuk legyen, hanem szinte csak a bizonytalanság volt az egyetlen változatlan, az egyetlen maradandó számukra. És Godofréd atya mégis otthon volt nálad. Otthon mindenütt, ahová magyar sorsunk és a te minden történetben jelen való gondviselésed irányította.

Szegedtől Budapestig, onnan Pannonhalmára, majd a II. világháború és az azt követő fájdalmas időszak tanulmányi és szolgálati helyeire. Megőrizted őt testi-lelki épségben. Megőrizted fegyelmezett szorgalmát, érzékenységét, finom emberségét és nyitottságát. És tanítottál bennünket, Urunk, tanítottál az ő példáján arra, hogy hogyan lehet ezt a mi szörnyű történelmünket hitben érlelt humorral szemlélni. Tanítottál arra, miként lehet az ember önfeledten is elmélyült, a remény ellen is bizakodó, a tréfában is bölcs, idősen is fiatal: játékos cserkész és komoly-tudós szerzetes egyszerre. Godofréd atyában arra tanítottad közösségünket, Uram, hogy mi a lényeg: imádság, munka és olvasás harmóniája; és hogy ez a lényeg változatlan – olyan bencés kincsünk, amely a negyvenes években éppúgy jelen volt; a nehéz kommunista időkben éppúgy lelkesített; '56 után ugyanúgy megtartó erőt jelentett, mint ahogy most is jövőt ad.

Godofréd atya arra tanított, hogy mindig lehet újra kezdeni. Nemcsak tizennyolc évesen, amikor elindult a fővárosból és a legendás gőzmozdonyos vicinális begördült a pannonhalmi állomásra: ő meg fel a hegyre – hanem akkor is, amikor le kellett mennie erről a hegyről: újrakezdeni 50-ben a rendi kereteken kívül, lelkészként Fertődön, Mekszikópusztán, Magyarfalva-Harkán, aztán Mesterházán, Dadon. Újrakezdeni az 1957-es koholt vádak, a politikai büntetőper és az elítélés után segédmunkásként, majd ismét újrakezdeni – előbb titokban misézve, majd

hivatalosan is, megbízással lelkészként Budapesten a Felső-krisztinavárosi plébánián. És szinte már hetven éves, amikor – hisszük, hogy ehhez csak te adhattál neki erőt – szinte előlről kezdi újra a bencés életet. Mariazellben, majd perjelként Pannonhalmán. Mert csak tőled jöhet az az alázat, az a belső fegyelem, amellyel újra lehet kezdeni egy közösségben. Újra tanulni a közös liturgiát, az együttélés apró szövevényeit, megtanulni, hogy min lehet változtatni, és hogy hogyan ne adjuk fel azt, amin úgy tűnik, nem.

Urunk, tudjuk, hogy Godofréd atyának most ismét, utoljára újra kell kezdenie. És tudjuk azt is, hogy neki ez jól megy. Mégis hiányozni fog hajlottan is egyenes járása; választékos-nyomatékos prédikációi; hiányozni fog a hátsó stallumból és a reggelineél, és hogy mindig készséges volt. De ezt a mi fájdalmunkat vedd, Uram, legnagyobb köszönetünknek, hogy Godofréd atya a mi közösségünk tagja lehetett.

Godofréd atya, te pedig Isten előtt jársz közben értünk, Mariazellért és Pannonhalmért. Kérleld meg Isten Szent Anyját: Magna Mater Austriae, Magna Domina Hungarorum! Ora pro nobis!

Akikre büszkék vagyunk

Asztrik főapát úr kitüntetése

A Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat Közgyűlése Várszegi Asztrik főapát úrnak Győr-Moson-Sopron Megyéért Kék Szalag kitüntető címet adományozta. Szakács Imre így méltatta a kitüntetettet:

„Főapát úr hatékonyan munkálkodik azon, hogy a Pannonhalmi Főapátság szociális, oktatási-nevelési és kulturális intézményei bővüljenek és be-

töltsék társadalmi küldetésüket. Rendkívül nagy szerepe van abban, hogy az ezeréves pannonhalmi bencés monostorban és környezetében több, sikeres projekt valósulhatott meg. A kulturális, turisztikai, energetikai, infrastrukturális fejlesztések a szűkebb és tágabb közösség javát is szolgálják és erősítik a Pannonhalmi Főapátság vallási és kulturális értékeit.

Dr. Várszegi Asztrik püspökként és pannonhalmi főapátként a magyar közélet ismert és elismert szereplőjévé vált. Emberi nyitottsága alkalmassá tette arra, hogy a párbeszéd, a megbékélés és a találkozás szolgálatát vállalja magára.”

Richter Gedeon-ösztöndíj

A Richter Gedeon gyógyszergyár által létrehozott Richter Gedeon Talentum Alapítvány minden évben kiválaszt tíz tanulót az ország középiskoláiból, biológia, kémia vagy fizika tantárgyak terén elért tanulmányi és versenyeredményeik, valamint szakköri munkájuk alapján. Ezek az ösztöndíjak egy éven keresztül élvezik az alapítvány anyagi támogatását. Egy középiskola három diákot javasolhat. A kuratórium érdemesnek talált engem az ösztöndíjra.

Az ünnepélyes díjátadó szeptember 4-én volt a Richter Gyömrői úti telephelyén. Egy múzeumi séta keretében megismertük a cég történelmét, és gyárlátogatás során betekintést nyerhettünk az itt folyó munkába. Az átadóra elkísért mentortanárom, Dr. Rékási József tanár úr. Köszönöm, hogy eljött Pécsről képviselni a Gimnázium tanárait! Köszönöm az egész tanári kar és a szüleim támogatását, nélkülük nem kaphattam volna meg ezt a kitüntetést.

Koleszár Balázs 12.b

Mátyás atya Déry-díjat kapott

Október 15-én vette át Mátyás atya Budapesten az irodalmi élet kimagasló művelőinek elismerésére alapított Déry-díjat. Závada Pál laudációjából:

„Kedves ünnepelt, és kedves jelenlévő hívei a díjazottnak – akik feltehetően legalább annyira tudják, mi minden szolgálhat Varga Mátyás díjazásának indokául, mint a döntő kuratórium –, mit is mondhatna röviden itt egy laudátor, egy magamfajta alkalmi méltató mégis?

Hogy akár az eddig beavatatlanokkal is érzékeltesse, milyen természetű és formátumú költészettel is van ez esetben dolgunk, földidézhetné például a legfrissebb, *hajnali 3* című kötet olvasása közbeni benyomásait, azt az erőteljes hatást, amelyet ezek a versek gyanútlan olvasójukra – őrá – gyakorolnak. Hogy azt érzi, mennyire szelíd, ám ellenállhatatlan vonzereje van ezeknek a kisbetűs versmondatoknak, cím nélküli költeményeknek, amelyek csak ciklusaik élén viselnek – a húsvéti

ünnepkört (a nagycsütörtököt, a nagypénteket és a „szentszombatot”) meg a visszafelelő ismétlőgonddalot földidező – címet, és amelyek magától értő-dő szándékkal csábítják az embert voltaképpen merőben kitaposatlan utakra. [...]

S a méltatónak ezen a ponton az a benyomása támad, hogy ennek a költészetnek az erdejében a költő nem holmi játékos kedvében bújtatja el, illetve teszi mégis észrevehetővé mindazt, amit meglátni és megérteni engedhet. Hanem mintha valami nehéz rejtőzési parancs, föloldozhatatlan varázslat, folytonos tűzveszély volna ráérve, azért látszanak belőle csupán részek, torzók és foszlányok. [...]

Később aztán ráfanyalodik a méltató jobb híján egy másik metafora segítségére, hogy azzal próbálkozzon: Beleharap ennek a költészetnek az idei, tetszetős külalakú, ízletes, ám fanyar gyümölcsébe, de nem tud betelni vele, feltöri a csonthéjas magot, vajon az mit rejt, megrágná az abban lapuló termést is – nem törődve azzal sem, méreg- avagy gyógyír-cseppeket tartalmaz-e. De kíváncsisága még így sem elégülne ki, és azt fontolgatná, vajon ha ismerné ama méreg- avagy gyógyvegyületnek a kémiai képletét, és ha fölhasználhatná aztán alkotóatomjait is, akkor vajon értene-e már mindent.

Lehet, hogy Varga Mátyás ezekben a versekben nem rejtőzködik?, nem fedni, óvni, kímélni próbálja magát?, nem sáncok, mellvédek, bunkerek, zárt terek falai mögé szeretné menteni verseiben beszélő hangját és alakját?, nem igyekszik álarccal takargatni valódi arcát?, nem célja, hogy szöveg-kimetszésekkel, sortörésekkel és kitakarásokkal váljon költészete titokzatossá – hanem épp ellenkezőleg? Nem lehet az, hogy minden erejével megmutatkozzon vágyik, és ez a költői életmű egy öntörvényű formát teremtő, roppant heroikus föltárulkozás?”

József atya elismerése

Győr-Moson-Sopron Megye Közgyűlése Győr-Moson-Sopron Megye szociális ellátásáért és gyermekvédelméért dr. Batthyány-Strattmann László-díjat adományozott Marton József pannonhalmi plébános atyának.

József atya három évtizede végzi töretlen lendülettel és szeretettel, minden ellenszolgáltatás nélkül a győri Petz Aladár Megyei Oktató Kórházban fekvő betegek lelki és szociális gondozását, legyen az gyermek, felnőtt, hívő vagy nem hívő.

Sokaknak utolsó perceiben adott lelki nyugalmat, másoknak pedig erőt a betegség leküzdésére. Nem kíméli magát, nem ismer fáradtságot és minden áldozatra kész, ha embertársainak szüksége van rá. József atya az elismeréssel együtt járó pénzösszeget felajánlotta az Uroprogress Arrabonensis Alapítvány javára.

Pannonhalma város új plébánosa: Pál atya

A Pannonhalmi Főapátság – eléggé kivételes módon a bencés világban – területi apátság is, ami azt jelenti, hogy plébániák tartoznak hozzá. Tizenöt plébánia fölött rendelkezik a főapát, ezért lehet a püspöki kar tagja. Az egyik plébániát a győri Szent Mór Perjelség látja el.

Marton József atya Pannonhalma városában előbb káplánként Virgil atya mellett, majd plébánosként működött három évtizedig. A plébánián élt, és onnan áldozatosan mindennap bejárt a győri kórházba, hogy ellássa a betegeket. Sok éven át Farkas atya segített neki, aki ebéd után legyalogolt a plébániára, és ott fogadta a híveket. József atya idén tavasszal sokak előtt bejelentette: egészsége annyira megromlott, hogy főapát úr bármikor elhelyezheti.

Főapát úr augusztus elsejétől Pannonhalma város plébánosául Lőrincz Pál atyát nevezte ki, aki évek óta kis egyházmegyéink esperese. Több plébániát vezetett, köztük Lázit és Veszprémvársányt már tizenkilenc év óta. Pál atya sok megnyert pályázat segítségével gondosan felújított templomokat, kijavított plébániákat. Most Pannonhalma városának templomán, plébániáján van mit gondolkodnia, felújítania.

Augusztus 4-én, a vasárnap esti szentmisében főapát úr sok bencés atya élén vonult be a város templomába, amely megtelt hívekkel. Asztrik főapát úr megköszönte József atyának az áldozatos szolgálatát. Pál atyának esküje után beiktatta őt szolgálatába. Átadta neki a templom kulcsait, és a híveket az új plébános segítésére buzdította. A hívek könyörgésében így imádkoztunk az új plébánosért: „Adj, Urunk, Pál atyának gazdag szívet, hogy szeretettel és tapintattal forduljon az emberek felé. Szeresse a betegeket, az öregeket, és mindazokat, akik bizalommal forduljanak hozzá bajaikkal.”

Pál atya megköszönte a bizalmat, és kérte a főapát úr által kinevezett egyházközségi tanácsadók és a hívek támogatását. Célkitűzései között említette meg a főapátság és a város plébániája kapcsolatának ápolását. A karitatív feladatok lehetőségei szerinti vállalását, illetve hitoktatás terén a Pannonhalmi Bencés Gimnáziummal való együttműködést.

A beiktatás után a plébánia közösségi házában főapát úr és a bencés atyák találkoztak az egyházközségi tanács kinevezett tagjaival, és finom sütemények mellett beszélgettünk egymással. Isten áldását kívánjuk Pál atya munkájára.

Hic fuit

Aki kérdez... Knáb Tamás (Ph '09)

Kedves Apa! Tisztán vissza tudok emlékezni arra a videofelvételre, amit otthon mutattál egyik este. A televíziót néztem a tesókkal, amikor a műsor egyik jelenetében a gimnáziumot látva azt mondtad, hogy Pannonhalmára jártál és szeretnél mutatni erről egy általad felvett filmet. Kisgyerekként szerintem egyikünk sem kedvelte meg a helyet aznap este, mintha egyike lett volna a „múszáj megnézni, mert híres” típusú helyeknek. Akkor talán egyedül Te éreztetted át a családban a hely egyediségét, valamint a nagycsaládban is Te kerültél először ide iskolába. Hova jutottál el mára Pannonhalmával kapcsolatban?

A nagycsaládban én voltam az első, aki itt érettségizett, de nem az első, aki először Pannonhalma varázsát megérezte. Közel harmincöt éve, 14 éves koromban, úgy gondolom, hogy kortársaimhoz hasonlóan távol álltam attól, hogy felelősséggel el tudjam dönteni, hogyan tovább. A családi beszélgetések során felmerült az építőipari szakközépiskola, valamint egy másik gimnázium lehetősége is. Azonban egy szüleimmel megtett pannonhalmi látogatás alkalmával

bennük - elsősorban édesanyámban - megerősödött a talán korábban is bennük motoszkáló elhatározás. Velük együtt én is számos példát láttam magam előtt, hiszen Nemesnádudvaron éltünk, és az előző évfolyamokon 6-8 fiú járt akkor Pannonhalmára. Mindannyian becsületesen elvégezték a gimnáziumot, egyetemre jártak, vagy éppen készültek erre. Volt bennük egy közös: a kortársakkal ellentétben szívesen emlékeztek vissza az iskolára, ámde eltérően a megszokottól. Én akkor úgy éreztem, hogy olyasmit kaphattak ott, amiben máshol egy tizenéves nem részesül. Ez akkor rám nagyon meggyőzően hatott. Természetesen a gimnázium évei alatt én is hasonló érzésekkel küzdöttem, mint akkor, és azt követően is sokan. A hely, Pannonhalma szellemisége a négy év során egyre inkább részünké vált, sőt válik ma is.

Azóta is sok-sok falubeli srác végzett Pannonhalmán, ezt már Te is megtapasztalhattad a Pannonhalmán végzetek nemesnádudvari találkozóinak alkalmával. Szerintem ez a kis falu egyike azoknak, ahol részben a sok közeli ismeretség miatt kerülnek el ma is nagyon sokan annyira messze szülőfalujuktól.

Nemcsak a saját családjuk küldi őket, többen részesei ezeknek a döntéseknek, sokakhoz lehet a kérdés kapcsán bizalommal fordulni.

Nem tudom, Te hogyan emlékszel vissza a Te iskolaválasztásodra. Én úgy, hogy amikor a nyolcosztályos gimnáziumba felvételiztél Kiskunhalason, akkor a felvételi elbeszélgetésen már jelezted, hogy te csak négy évig fogsz maradni, mert utána majd Pannonhalmára fogsz menni. Bár édesanyáddal azért természetesen elgondolkodtunk a dolgon, de nagy fejtörést nem okozott a döntés meghozatala. Valami biztosan megérintette kisebbik húgodat is a bencés szellemiségből. Miután másfél évvel ezelőtt először voltunk nyílt napon a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban folyamatosan arra készült, hogy ő is bencés diák lesz.

Azt tapasztaltam, hogy elég sűrűn jársz QPAC-ra. Habár elsősorban nem gimnazistaként vagy ott, hanem az építkezések kapcsán. Mindig azon gondolkodom, hogy mekkora élmény lehet „alkotóként” visszatérni Neked. Te ezt hogyan éled meg?

Az érettségit követő évek után „külső szemlélőként” természetesen én is érdeklődéssel figyeltem, hogy mi történik Pannonhalmán. Talán elfogadod tőlem, hogy saját magamtól sosem kerestem volna meg senkit a bencés rend tagjai közül azzal, hogy részt szeretnék venni a beruházások kivitelezésében.

Egy villányi munka sikeres befejezése után ajánlottak bennünket a pannonhalmi pince bővítése előtt az Apátság illetékeinek, mint egy olyan céget,

Aki válaszol... Knáb János (Ph '83)

Hic fuit

akitől érdemes ajánlatot kérni. Az ajánlat elkészült, a megbízást megkaptuk, a munka sikeresen befejeződött, ezt követően természetesen élénk érdeklődéssel figyeltünk a további fejlesztésekre.

Mérföldkő volt cégünk életében a VIATOR étterem és bár építése, egyebek mellett arra is tekintettel, hogy az erre hivatott bizottság elismerte a munkánkat a kivitelező építőipar egyik legkomolyabb díjával, az Építőipari Nívódíjjal. Ezt követte a Szent Jakab Zarándokház kivitelezése, ill. jelenleg folyamatban van a gimnázium tornacsarnokának az építése. Visszatérve a kérdésre, az időrendi felsorolás után talán egyetértünk abban, hogy annyi mindent kaptunk Pannonhalmán, olyan sok meghatározó élményben volt részünk, hogy számomra nagy megtiszteltetés az, hogy Világörökségi helyszínen, a Pannonhalmi Apátság terveinek megvalósításában részt vehetek. Úgy éreztem, hogy rajtam kívül cégünk számos munkatársának - akiknek lehetősége volt arra, hogy részt vehessenek a munkák kivitelezésében - szintén kitüntetett élmény a Pannonhalmi beruházások megvalósítása.

Miben látod a QPAC-i épületeken végzett munka nehézségeit és céljait?

Az elmúlt évek során számos alkalom nyílt arra, hogy a munka mellett beszéljünk ezekről a kérdésekről is az Apátság képviselőivel.

Számomra érzékelhető, hogy nagyon komoly előkészítő, tervező fázis előzi meg az egyes beruházásokat. A Világörökségi helyszín egy olyan kiindulópont Pannonhalmá számára, hogy ennek szinte egyenes következménye volt a több ütemű turisztikai fejlesztés. A várkör felújítása, a VIATOR étterem, a zarándokház, a Bazilika felújítása, az arborétum rendbe tétele, vagy a jelenleg folyamatban lévő korábbi apátsági major kiállító térre történő átalakítása egy átgondolt koncepció mentén zajlik.

Az oktatással összefüggő fejlesztések része volt a gimnázium felújítása, illetve az évek óta várva várt tornacsarnok építése. Az energetikai fejlesztések terén is rendkívül innovatív megoldásokat láthatunk, gondolok a biomasszával működő fűtési rendszerre és a több helyen látható napelemes berendezésekre.

A beruházások értelme minden esetben egy olyan fenntartható mű megvalósítása, amely az Apátság alapvető célkitűzéseinek jelenkori megvalósítását segíti. A beruházások eredményeként létrejött építményeket, vagy berendezéseket az Apátság minden esetben az imának és a munkának, az érkező vendégek méltó fogadásának rendeli alá, ezzel is törekednek a mai kor emberének bemutatni a bencés szellemiséget.

Egyszer beszélgettünk – még nem jártam az iskolába, de már közel volt a felvételi – amikor azt mondtad, hogy ha meg tudnád állítani jelenlegi életedet, akkor visszatérnél egy évre. Mit szeretnél újra átélni? Erre ugyanis az ötéves pannonhalmi érettségi találkozómhoz közelítve még mindig nem tudom a választ.

Valószínűleg mondhattam ilyesmit, természetesen nem reális lehetőségként gondoltam rá.

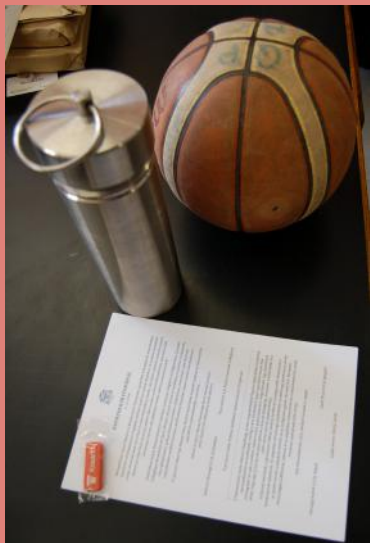
Szerintem minden embernek szüksége lenne, illetve van a megállásra. Az éves szabadságok alkalmával többször meg tapasztaltam azt, hogy kipihenve, új ötletekkel felvértezve térek vissza a munkába. Úgy gondolom azonban, hogy alkalmanként talán még hosszabb időre is szükségem lenne.

Szívesen átélném újra azt a most harmincéves találkozájára készülő osztálytársi közösséget, részese lennék annak a mindenre nyitott szellemi frissességnek, a nyüzsgő sportéletnek, amit a gimnázium alatt Pannonhalmán átélhettünk.

Támogatói oldal

1 millió forint osztályonként

W Kosárba

Ti, akik talán régóta nem jártatok már Pannonhalmán, nem is tudjátok, mekkora változás történt! Valóban elkezdődött. Hatalmas gödör tátong ott, ahol nemrég még a kert domborodott. Megnyílt

a táj, látszik a keresztől a ravazdi tól! Épp egy éve álltuk körbe a flash mobos kivonulásunkon az elképzelt területet. Ma már húsz méterrel lejjebb tudjuk csak körülállni a betonplaccot, az alaplemezt. És lyukas a gimnázium fala is, sőt, itt-ott már a falak is meredeznek. Megvan az alap, látszik az alagút vége. „Hogyha az Úr nem építi a házat, hasztalan fáradoz, ki építi azt!” – énekeltük a zsoltárt a gimnáziumi kórusban. „Ékes napra virradtunk, alleluja!” – ezt is, húsvét után, ballagáskor. Akkor kiváltképp.

Letettük hát az alapkövet. Pedig szó nincs itt kőről, nemhogy szegletkőről. Az alap is beton, a betonozáskor kihagyott lyukba pedig nem követ tesz az ember. Mondják,

idő kapszulát. Magunknak, az örökkévalóságnak. Ma tesszük le, hogy majd akkor.

Mi négy dolgot tettünk le, bele a lyukba, ünnepélyes keretek közt. A legelső és legfontosabb, egy kosárlabdát. Bőrből, sokat látott, használtat. Ezt se tettük, hanem dobtuk, dobta Vadas Ágoston (12.B), helyettünk, csont nélkül, ahogy kell. Nem volt idő izgulni, csak örülni. Kosárba, a kosárból pedig a lyukba. Épp hogy ki nem pattant. Aztán egy vaskos és jókora fémhengert (ez volna a kapszula), benne egy pendrive. Azon pedig minden eddigi támogatónk névsora, ti, kedves öregdiákok és szülők, támogató cégek. Meg tervek az épületről, fotók az építkezésről. Pályázati döntés, komoly aláírások. Végül a bilingvis, latin-magyar alapító okiratot papíralapon. „A legkiválóbb iskolásfiúk nemzedékeinek.” És a pendrive latinul mostantól memoria calamiformis. Ezt is megalapítottuk. Jó, az egész tetejére végül is egy fedőlap, valami műkö került.

Ilt voltak az érintettek: diákok, tanárok, bencések, barátaink, vendégeink. Akik így-úgy segítettek már: pályázatot írni, elfogadni, tervezni, építeni. És a támogatók, az a néhány cég, amely társasági adóját ide irányozta. Titeket, kedves öregdiákjaink, négyezren, nem hívtunk meg mindannyian, még 900-atokat sem, akik már támogatottak. Hatotokat hívtuk, akik aláírtak a nemrég kiküldött levelet. Kicsi, nagy, idős, fiatal.

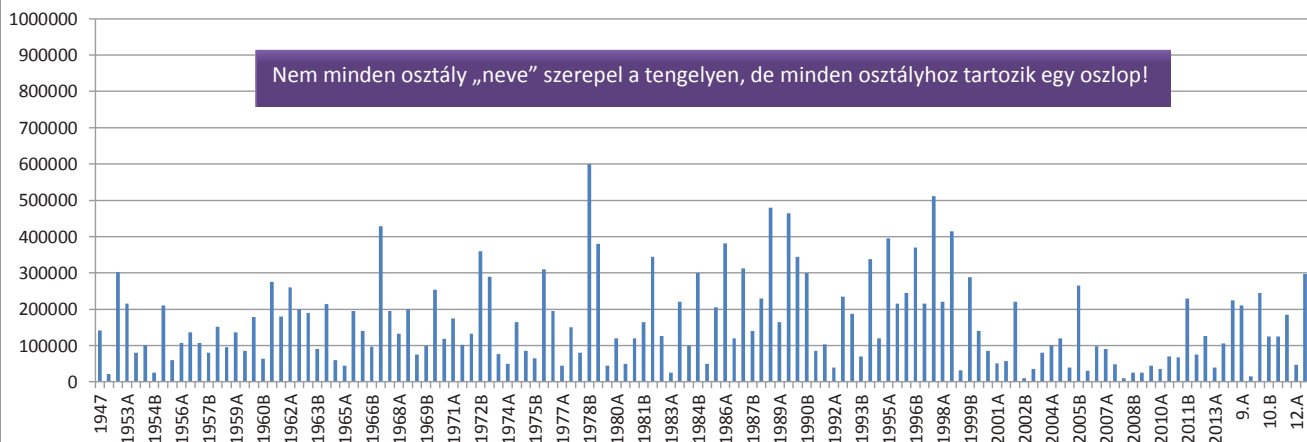
És a gyűjtés folytatódik, rendületlenül. A cél közösségi, amúgy is talán ez volt a legnagyobb ajándék, amelyet Pannonhalmán kaphattunk. Gyűjtsünk tehát együtt! Ha minden osztály 1 milliót ad, tényleg megvan. Tényleg.

1 millió osztályonként!

Barcza István, igazgató-helyettes

Nem minden osztály „neve” szerepel a tengelyen, de minden osztályhoz tartozik egy oszlop!

Legtöbbet adományozók	Osztály	Összeg
Tóth Barnabás	1947-48	1.050.000 Ft
Bérci Mihály és neje	1965 A	1.000.000 Ft

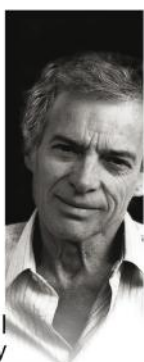
Legtöbbet adományozók	Osztály	Összeg
Hodász István Balázs	1986 B	2.800.000 Ft
Horváth Balázs János	1990 A	1.000.000 Ft

Legtöbbet adományozók	Osztály	Összeg
Lovász János	XII.A	1.080.000 Ft

Érettségi	Támogatók száma	Összes támogatás
1947	6	141.000
1951	3	21.000
1952	11	302.395
1953 A	3	215.000
1953 B	7	80.000
1954 A	8	100.500
1954 B	2	25.000
1955 A	5	82.000
1955 B	5	60.000
1956 A	7	102.000
1956 B	8	136.000
1957 A	4	107.000
1957 B	6	80.500
1958 A	11	152.000
1958 B	6	95.000
1959 A	8	136.000
1959 B	6	85.000
1960 A	10	179.000
1960 B	4	63.000
1961 A	10	276.000
1961 B	6	180.000
1962 A	7	235.000
1962 B	9	200.000
1963 A	12	190.000
1963 B	8	90.000
1964 A	10	214.000
1964 B	4	60.000
1965 A	5	45.000
1965 B	9	195.000
1966 A	5	140.000
1966 B	9	97.000
1967 A	12	428.000
1967 B	12	195.000
1968 A	7	132.761
1968 B	7	200.000
1969 A	6	75.000
1969 B	6	98.919
1970 A	13	254.000
1970 B	6	118.000
1971 A	5	175.000
1971 B	6	101.536
1972 A	8	132.000
1972 B	10	360.000
1973 A	10	290.000
1973 B	7	77.000

Érettségi	Támogatók száma	Összes támogatás
1974 A	3	50.000
1974 B	8	165.000
1975 A	6	85.000
1975 B	4	65.000
1976 A	4	310.000
1976 B	6	195.000
1977 A	3	45.000
1977 B	5	150.000
1978 A	6	80.000
1978 B	13	600.000
1979 A	7	380.000
1979 B	4	44.000
1980 A	6	120.000
1980 B	4	50.000
1981 A	5	120.000
1981 B	9	165.000
1982 A	9	345.000
1982 B	5	126.000
1983 A	2	25.000
1983 B	5	220.000
1984 A	5	99.275
1984 B	6	300.000
1985 A	4	50.000
1985 B	8	205.000
1986 A	10	381.169
1986 B	7	120.000
1987 A	9	313.000
1987 B	6	140.000
1988 A	6	230.000
1988 B	11	480.000
1989 A	6	165.000
1989 B	12	464.419
1990 A	9	344.692
1990 B	5	300.000
1991 A	6	85.000
1991 B	3	103.000
1992 A	3	40.000
1992 B	5	235.000
1993 A	7	186.927
1993 B	4	70.000
1994 A	11	338.000
1994 B	6	120.000
1995 A	8	395.000
1995 B	8	215.000

Érettségi	Támogatók száma	Összes támogatás
1996 A	7	245.409
1996 B	9	370.000
1997 A	3	215.000
1997 B	8	512.000
1998 A	7	220.000
1998 B	6	414.047
1999 A	4	32.000
1999 B	9	288.000
2000 A	4	140.000
2000 B	5	85.000
2001 A	3	50.904
2001 B	5	57.000
2002 A	9	220.000
2002 B	2	10.000
2003 A	2	35.000
2003 B	5	80.000
2004 A	6	100.000
2004 B	8	120.000
2005 A	3	40.000
2005 B	9	265.618
2006 A	3	30.000
2006 B	6	97.500
2007 A	8	90.000
2007 B	3	48.000
2008 A	1	10.000
2008 B	2	25.000
2009 A	2	25.000
2009 B	3	45.000
2010 A	3	35.000
2010 B	6	70.000
2011 A	7	67.000
2011 B	6	230.000
2012 A	3	75.000
2012 B	10	126.000
2013 A	4	40.000
2013 B	8	106.000
VIII.	9	225.000
IX.A.	14	210.000
IX.B.	1	15.000
X.A.	8	245.000
X.B.	5	125.000
XI.A.	4	125.000
XI.B.	9	185.000
XII.A.	5	47.000
XII.B.	13	297.000

Michel Henry

Az
élő
test

Lege

Michel Henry: Az élő test

Michel Henry francia filozófus (1922–2002) „Az élő test” c. könyve (Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013.) nemcsak azért érdekes mert a XX. század egyik

nagy filozófiai mozgalmának, a fenomenológiának újszerű továbbfejlesztéséről, Edmund Husserl és Martin Heidegger gondolatainak egyszerre értékelő és kritikus továbbgondolásáról olvashatunk benne. A francia nyelvű gondolkodás jócskán kínál hasonló próbálkozásokat – gondoljunk akár Jean-Paul Sartre-ra, Maurice Merleau-Ponty-ra, Emmanuel Levinas-ra, vagy a még élő Jean-Luc Marionra és Marc Richirre.

Henryra mindenképpen érdemes figyelmünkre, mivel filozófiája hiteles: az életről ír, az átélésről, a szenvedésről – olyan gondolkodóként, aki maga is megélte veszélyt, a fenyegetettséget, megtapasztalta a kockázatot és a kétkezi munkát. Szavait a francia ellenállásban végzett munkája hitelesíti. (Hasonló hitelesség jellemzi a Levinast vagy Viktor E. Franklt mint a Soah túlélőit.)

A kötetben olvasható négy írás egyike sem könnyű olvasmány, mégis megéri velük foglalkoznunk: Henry gondolkodásába kaphatunk így betekintést, megismerkedhetünk alapfogalmaival. Központi nagy „felfedezése” a – valóban elfelejtett – élet. Az az élet, amelyről mind a fenomenológia, mind az újkori tudomány megfeledkezett. Pedig csak az élő képes tapasztalásra, gondolkodásra: ezért nyílnak meg előttünk a világ és ismerhetjük meg annak dolgait.

Egy olyan keresztény gondolkodó írásait olvashatjuk, aki egy valóban lényeges és igazán keresztény szempontból: a test, az élet szempontjából gondolja újra kereszténységünket. Az élő test napjaink hazai kultúrájában különösen az érdeklődés középpontjában áll. (Lásd pl. testépítés, táncszínházak, meditatív tánckursusok, jóga és mozgásterápiák.) Ezért is időszerű Michel Henry könyve, amelyet remélhetőleg újabb fordításkötetek követnek majd.

Bakos Gergely OSB

Servus fidelis

1976-ban ezzel a címmel írt Szunyogh Xavér bencés egy lírai hangvételű, valós életrajzi elemekre épülő megemlékezést rendtársáról és barátjáról, Kováts Arisztid atyáról. Arisztid atya (1891–1975) a Pannonhalmán 1939-ben alapított, akkor olasz tannyelvű gimnázium első igazgatója volt. Előtte már tapasztalatokkal teli tanári éveket töltött a rend győri, pápai és budapesti gimnáziumaiban, Kőszegen pedig igazgató

is volt. Közvetlenül pannonhalmi igazgatóvá történt kinevezése előtt rendi magiszter és alperjel volt Pannonhalmán. 1945-ben a budapesti gimnázium igazgatójává nevezték ki. 1952-ben koncepció perben kémkedésért 15 évre elítélték, 1956-ban szabadult a börtönből. 1958-ban került vissza Pannonhalmára kerti munkásnak, majd itt töltötte békességben, mint a mindenkori diákság „öreg barátja” élete további éveit.

A most megjelent Kováts Arisztid emlékkönyvben a Servus fidelis után egy-egy válogatás következik Arisztid atya írásából, verseiből. Az emlékkönyv rendtársai, diákjai és tanítványai visszaemlékezéseit tartalmazza, végül Arisztid atya verses képeslapjai és életének egyes eseményeit megörökítő fényképek zárják a sort.

Arisztid atya mint tanár és mint nevelő egyaránt a Don Bosco-i elveket követte, a leghatásosabb pedagógiai eszköznek a szeretetet vallotta. Sokat tett annak érdekében, hogy diákjai a tudás mellett a természet szeretetét is elsajátítsák, ahogy mondta: „a „fák és madarak barátai is legyetek!” Pannonhalmáról való távozása után az egymást váltó diáknemzedékek soká emlegették, hogy egy gyönyörű tavaszi délutánon mint igazgató felszólította a diákjait az iskolarádió keresztyén, hogy a stúdiót megszakítva menjenek le az arborétumba és gyönyörködjenek a jó Isten teremtette természet szépségeiben.

Az ő igazgatósága alatt épült fel a gimnázium és kollégium épülete, természetszeretetének köszönhetjük a mai Várkerületet övező fasort, művészszeretetének pedig a Jeges-terem seccóját, amelyen ő maga is látható.

Szalai Béla Ph'58

Opaci gólyák

VII.A.

Osztályfőnök-prefektus: László Zoltán

prefektus: Takátsi-Horváth Bence

osztálybencés: Hardi Titusz OSB

1. Bárdos Becse András, Eger
2. Barna Márton, Kecskemét
3. Bárvárh Ármán, Dunaszekcső
4. Bodó Barnabás, Budapest
5. Bolf Márton, Tata
6. Brunner Gellért, Budapest
7. Drozdík Csaba, Pannonhalma
8. Horváth László, Princeton (USA)
9. Huszti Damján, Üröm

10. Iváncsics Barnabás, Budapest
11. Joó Huba Mátyás, Etyek
12. Juhász Bálint, Pusztavám
13. Kecskeméti Zoltán, Esztergom
14. Kondora Bernát, Zirc
15. Kovács Kristóf, Kóka
16. Lei Márton, Baja
17. Loósz Balázs, Pécs
18. Merth Henrik, Zalalövő
19. Nagy Balázs, Szegvár
20. Pammer Máté, Rajka
21. Popovics Mátyás, Tolcsa

22. Pörzsi Marcell, Pécs
23. Reményi Mátyás, Nyúl
24. Romhányi Krisztián, Komárom
25. Rónaky Richárd, Hévíz
26. Sáros Bendegúz Péter, Budapest
27. Simon Márton, Budapest
28. Szalai József Kristóf, Veresegyház
29. Tóth-Péli Áron, Kecskemét

1. Andrónyi Márton, Nyírád
2. B. Kis Benedek, Nagykanizsa
3. Bagó Máté Pál, Budapest
4. Balogh Bence Bálint, Pilisvörösvár
5. Bori Márton, Nagyszékely
6. Borzsák István Mihály, Piliscsaba
7. Csengei Zoltán József, Lövő
8. Csizmarik Attila, Szarvas
9. Csizmazia Mátyás, Tihany

10. Csongrády Kornél, Langenzersdorf
11. Csonka Áron, Bakonyföld
12. Demeter Áron, Olaszliszka
13. Fazekas Özséb Szilveszter, Gyula
14. Györök Álmos Örs, Várpalota
15. Horváth Ábrahám Ágoston, Esztergom
16. Izer János, Pannonhalma
17. Jánosa Benedek, Szombathely
18. Kállay Albert, Tabajd

19. Karvász Zombor, Páty
20. Kele Ádám, Kecskemét
21. Lits Benedek, Budapest
22. Mészáros Péter Tamás, Balatoncsicsó
23. Németh György, Aszód
24. Öri Csongor, Nádassd
25. Ötvös István Márkus, Hencida
26. Pamper Zolt, Budapest
27. Papp Bertalan Péter, Budapest
28. Rácz Bertalan András, Piliscsaba
29. Rátkai István Mihály, Vasszentmihály
30. Ratkóczy Dániel, Kaposvár
31. Schumicky Vencel György, Zirc
32. Szabó Fülöp András, Vác
33. Szlovicsák Béla, Alsónémedi
34. Tóth-Heyn Máté, Budapest
35. Udvarhelyi Márton Miklós, Balatonalmádi
36. Varga Kristóf Péter, Veszprém
37. Varró Bálint, Tihany
38. Vaszi Dániel, Kétegyháza

IX.B.

Osztályfőnök-prefektus: Schilde René

prefektus: Bokros Márk OSB

